

CONFERINȚA NAȚIONALĂ CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ

*Dezvoltarea competențelor socio-emoționale
ale copilului și adolescentului - factori implicați*

**

SIMPOZIONUL NAȚIONAL

*Dezvoltarea socio-emoțională a copilului
și adolescentului în condiții de parenting incomplet*

- program și rezumatele lucrărilor -

Băile Felix, România
11-12 noiembrie 2011

Cuprins

<i>Cuvânt de deschidere</i>	4
<i>Comitet de organizare</i>	5
<i>Comitet științific</i>	6
<i>Invitați</i>	7
<i>Program general</i>	9
<i>Program detaliat</i>	10
<i>Masă rotundă</i>	13
<i>Programul workshop-urilor</i>	14
<i>Programul secțiunilor</i>	16
<i>Rezumatele lucrărilor prezentate în plen</i>	23
<i>Rezumatele lucrărilor prezentate pe secțiuni (A - Z)</i>	30

Stimați colegi, dragi studenți,

În mijloc de minunată toamnă vă invităm să participați la cea de-a treia Conferință Națională a Psihologilor Școlari, organizată sub egida Colegiului Psihologilor din România, beneficiind de sprijinul și colaborarea: Departamentului de Psihologie; Departamentului de Științele Educației; Centrului de Consiliere Psihologică „Ego Plus”; Centrului de Cercetare Fundamentală și Aplicată în Domeniul Psihologiei din cadrul Facultății de Științe Socio-Umane, Universitatea din Oradea.

Tema propusă pentru acest an este una mai mult decât generoasă – *„Dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale copilului și adolescentului”* – temă actuală și de larg interes. Un loc aparte în cadrul acestui eveniment îl va ocupa problematica relației dintre dezvoltarea socio-emoțională a copilului / adolescentului și *parenting*-ul incomplet, generat de plecarea la muncă în străinătate a unuia sau ambilor părinți. Fiind un fenomen de dată mai recentă, a stârnit interesul specialiștilor din diferite domenii, soluțiile oferite fiind încă neacoperitoare, copiii rămași singuri trăind adevărate drame.

Sperăm să avem un frumos și fructuos schimb de experiență, mai ales că ne bucurăm de participarea unor distinși colegi și oaspeți din București, Iași, Cluj-Napoca, Brașov, Arad, Timișoara, Chișinău etc. Vă dorim o plăcută și utilă ședere în frumoasa stațiune Băile Felix!

În numele Comitetului de organizare, prof. dr. Elena Bonchiș
vă spune un călduros și sincer *Bine ați venit!*

Comitet de organizare

Președinte

Prof. univ. dr. Elena Bonchiș, Universitatea din Oradea

Membri

Lect. univ. dr. Bîrle Delia, Universitatea din Oradea

Lect. univ. dr. Marian Mihai, Universitatea din Oradea

Lect. univ. dr. Decsei-Radu Alina, Universitatea din Oradea

Lect. univ. dr. Roman Daniela, Universitatea din Oradea

Lect. univ. dr. Bora Carmen, Universitatea din Oradea

Lect. univ. dr. Roșeanu Gabriel, Universitatea din Oradea

Lect. univ. dr. Dindelegan Camelia, Universitatea din Oradea

Lect. univ. drd. Hălmăjan Angela, Universitatea din Oradea

Asist. univ. drd. Stan Rosana, Universitatea din Oradea

Asist. univ. drd. Boroș Denisa, Universitatea din Oradea

Comitet științific

Prof. univ. dr. Mitrofan Nicolae, Universitatea din București

Prof. univ. dr. Caluschi Mariana, Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Prof. univ. dr. Opre Adrian, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca

Prof. univ. dr. Jurcău Nicolae Universitatea Tehnică Cluj-Napoca

Prof. univ. dr. Bonchiș Elena, Universitatea din Oradea

Conf. univ. dr. Secui Monica, Universitatea din Oradea

Conf. univ. dr. Trip Simona, Universitatea din Oradea

Conf. univ. dr. Chelemen Ioan, Universitatea din Oradea

Conf. univ. dr. Sas Cecilia, Universitatea din Oradea

Lect. univ. dr. Drugaș Marius, Universitatea din Oradea

Lect. univ. dr. Cioară Marius, Universitatea din Oradea

Invitați

Prof. univ. dr. Aniței Mihai, Președinte al CPR

Psiholog Hiera Daniela, Director executiv al CPR

Prof. univ. dr. Mitrofan Nicolae, Decan al Facultății de Psihologie și Științele Educației, Universitatea București

Prof. univ. dr. Mitrofan Iolanda, Universitatea din București

Prof. univ. dr. Pânișoară Ion Ovidiu, Director DPPD, Universitatea din București

Prof. univ. dr. Crețu Tinca, Universitatea din București

Prof. univ. dr. Opre Adrian, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca

Prof. univ. dr. Caluschi Mariana, Decan al Facultății de Psihologie și Științele Educației, Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Prof. univ. dr. Șleahtițchi Mihai, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Conf. univ. dr. Negovan Valeria, Universitatea din București

Conf. univ. dr. Iuroaia Felicia, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Conf. univ. dr. Rusnac Svetlana, Decan, Facultatea de Psihologie și Asistență Socială, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Conf. univ. dr. Gonța Victoria, șef catedră, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Conf. univ. dr. Botnari Valentina, șef catedră, Universitatea de Stat din Tiraspol cu sediul la Chișinău

Conf. univ. dr. Perjan Carolina, Decan al Facultății de Psihologie și Psihopedagogie Specială, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău

- Conf. univ. dr. Verdeș Angela*, Prodecan al Facultății de Psihologie și Psihopedagogie Specială, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău
- Conf. univ. dr. Virlan Maria*, Șefa Catedrei de Asistență Socială, Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău
- Conf. univ. dr. Losi Elena*, Șefa Catedrei de Psihologie, Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău
- Lect. univ. dr. Anghel-Stănilă Elena*, Universitatea „Titu Maiorescu” București
- Lect. univ. dr. Pânișoară Georgeta*, Universitatea din București
- Lect. univ. drd. Dănilescu Viorica*, Facultatea de Psihologie și Asistență Socială, Universitatea Liberă Internațională din Moldova
- Lect. univ. drd. Russu Ruslan*, Facultatea de Psihologie și Asistență Socială, Universitatea Liberă Internațională din Moldova
- Psiholog dr. Savca Lucia*, director al CDR „Armonie” – DGETS Chișinău

Program general

Vineri 11 noiembrie 2011	Sâmbătă 12 noiembrie 2011
8:00 – 10:00 Primirea participanților	9:00 – 10:30 Adunarea Generală a ANPS Workshop
10:00 – 11:30 Sesiune plenară	10:30 – 11:00 Pauză de cafea
11:30 – 12:00 Pauză de cafea	11:00 – 13:30 Lucrări pe secțiuni (2) Workshop
12:00 – 13:30 Sesiune plenară	
13:30 – 15:30 Pauză de masă	13:30 – 15:30 Pauză de masă
15:30 – 17:00 Lucrări pe secțiuni (2) Workshop	15:30 – 17:00 Workshop
17:00 – 17:30 Pauză de cafea	
17:30 – 19:00 Lucrări pe secțiuni (1) Masă rotundă Workshop	
20:00 Cina festivă	

Program detaliat

Vineri, 11 noiembrie 2011

08:00– 10:00 Primirea participanților (Hotel Termal)

**10:00 – 11:30 Cuvânt de deschidere
Sesiune plenară (Sala 1)**

Prof. univ. dr. Mitrofan Nicolae

Experiența Universității din București privind formarea competențelor transversale la studenți

Conf. univ. dr. Rusnac Svetlana, conf. univ. dr. Gonța Victoria

Afectivitatea ca o condiție a percepției calității vieții

Prof. univ. dr. Adrian Opre

Profesorul expert: abilități metacognitive, reflexivitate și control emoțional

Prof. univ. dr. Crețu Tinca

Probleme de adaptare și integrare la debutul într-o nouă treaptă de învățare

11:30 – 12:00 Pauză de cafea

12:00 – 13:30 Sesiune plenară (Sala 1)

Prof. univ. dr. Caluschi Mariana

Învățarea și comunicarea transgenerațională - factori ai structurării competențelor în adolescență

Lect. univ. dr. Pânișoară Georgeta, conf. univ. dr. Negovan Valeria,

prof. univ. dr. Pânișoară Ion Ovidiu, psiholog Andreia Lupașcu

Motivația pentru carieră la adolescenți

Conf. univ. dr. Perjan Carolina

Specificul formării sistemului valoric la adolescenții din medii sociale diferite

PhD, PsyD, ThD James McMahan

Male and female teachers in the role of pedophile-bullys

13:30 – 15:30 Pauză de masă

15:30 – 17:00 *Workshop* prof. univ. dr. Opre Adrian și echipa **SELF-KIT** - *Intervenții cognitiv-comportamentale în mediile educaționale: managementul emoțiilor și comportamentelor disfuncționale prin programul SELF KIT (Sala 1)*

Prezentarea lucrărilor pe secțiuni

Secțiunea	Locația
<i>Familia în contextul provocărilor lumii contemporane: parenting-ul incomplet</i>	Sala 3
<i>Adolescentul între influențele parentale și abilitățile personale</i>	Sala 4

17:00 – 17:30 **Pauză de cafea**

17:30 – 19:00 **Masă rotundă:** *Dezvoltarea socio-emoțională a copilului și adolescentului în condiții de parenting incomplet (Sala 1)*

Workshop lect. univ. dr. Anghel-Stănilă Elena - *Laborator experiențial de dezvoltare personală pentru părinți - metodologie de lucru pentru psihologii educaționali (Sala 4)*

Prezentarea lucrărilor pe secțiuni

Secțiunea	Locația
<i>Intervenție psihologică în context educațional</i>	Sala 3

20:00 **Cina festivă (Hotel Termal)**

Sâmbătă, 12 noiembrie 2011

09:00 – 10:30 **Adunarea Generală a Asociației Naționale a Psihologilor Școlari (Sala 2)**

Workshop conf. univ. dr. Trip Simona, lect. univ. dr. Bora Carmen, lect. univ. dr. Decsei-Radu Alina

- Reducerea agresivității în școală prin educația rațional-emoțională și comportamentală (Sala 3)

10:30 – 11:00 Pauză de cafea

11:00 – 13:30 Workshop prof. univ. dr. Mitrofan Iolanda - Familia disociată - dramaterapie experiențială - roluri confuze și perturbări de graniță în dezvoltarea personală a copiilor și adolescenților (Sala 2)

Prezentarea lucrărilor pe secțiuni

Secțiunea	Locația
<i>Factori determinanți ai reușitei școlare</i>	Sala 3
<i>Științele educației: dileme actuale și soluții de perspectivă</i>	Sala 4

13:30 – 15:30 Pauză de masă

15:30 – 17:00 Workshop MST Therapist Lulea Cătălin - Adolescentul antisocial și problemele școlare ale acestuia: o abordare din perspectiva terapiei multisistemice (Sala 3)

Workshop lect. univ. dr. Drugaș Marius, lect. univ. dr. Roșeanu Gabriel - Proceduri de etalonare și determinare a fidelității instrumentelor psihologice (Sala 4)

Workshop prof. univ. dr. Caluschi Mariana, asist. univ. drd. Tufeanu Magda - Strategia colaborării predictive în orientarea școlară și profesională (Sala 2)

Workshop lect. univ. dr. Bîrle Delia, asist. univ. drd. Stan Rosana, lect. univ. drd. Hălmăjan Angelica - Cercetarea în psihologia școlară - elaborarea de instrumente și statistici aplicate în SPSS (Sala 1)

Masă rotundă

Vineri, 11 noiembrie, 17:30 – 19:00
Sala 1

*Dezvoltarea socio-emoțională a copilului și adolescentului
în condiții de parenting incomplet **

Participă:

- **echipa de proiect:**

Prof. univ. dr. Bonchiș Elena
Conf. univ. dr. Secui Monica
Lect. univ. dr. Bîrle Delia
Lect. univ. dr. Dindelegan Camelia
Lect. univ. dr. Roman Daniela
Asist. univ. drd. Stan Rosana

- **cadre didactice care au implementat programul de educației
rațional-emoțională și comportamentală:**

Psiholog, Mezei Ximena, Școala Generală Marghita
Psiholog Stan Smaranda, la Liceul Pedagogic Zalău
Psiholog Mara Daniela, la Școala cu clasele I-VIII „I. Slavici”
Psiholog Bolojan Manuela, la Școala cu clasele I-VIII
Sînmartin
Psiholog Pantea Domnica, la Școala cu clasele I-VIII
Sînmartin

* Proiect PN II – IDEI – COD 666, Contract 737 - 2009

Programul workshop-urilor

Vineri, 11 noiembrie 2011

- 15:30 – 17:00** *Workshop* **prof. univ. dr. Opre Adrian și echipa SELF-KIT** - *Intervenții cognitiv-comportamentale în mediile educaționale: managementul emoțiilor și comportamentelor disfuncționale prin programul SELF KIT (Sala 1)*
- 17:30 – 19:00** *Workshop* **lect. univ. dr. Anghel-Stănilă Elena** - *Laborator experiențial de dezvoltare personală pentru părinți - metodologie de lucru pentru psihologii educaționali (Sala 4)*

Sâmbătă, 12 noiembrie 2011

- 09:00 – 10:30** *Workshop* **conf. univ. dr. Trip Simona, lect. univ. dr. Bora Carmen, lect. univ. dr. Decsei-Radu Alina** - *Reducerea agresivității în școală prin educația rațional-emoțională și comportamentală (Sala 3)*
- 11:00 – 13:30** *Workshop* **prof. univ. dr. Mitrofan Iolanda** - *Familia disociată - dramaterapie experiențială - roluri confuze și perturbări de graniță în dezvoltarea personală a copiilor și adolescenților (Sala 2)*
- 15:30 – 17:00** *Workshop* **MST Therapist Lulea Cătălin** - *Adolescentul antisocial și problemele școlare ale acestuia: o abordare din perspectiva terapiei multisistemice (Sala 3)*
- Workshop* **lect. univ. dr. Drugaș Marius, lect. univ. dr. Roșeanu Gabriel** - *Proceduri de etalonare și determinare a fidelității instrumentelor psihologice (Sala 4)*

Workshop prof. univ. dr. Caluschi Mariana, asist. univ. drd. Tufeanu Magda - *Strategia colaborării predictive în orientarea școlară și profesională* (Sala 2)

Workshop lect. univ. dr. Bîrle Delia, asist. univ. drd. Stan Rosana, lect. univ. drd. Hălmăjan Angelica - *Cercetarea în psihologia școlară - elaborarea de instrumente și statistici aplicate în SPSS* (Sala 1)

Programul secțiunilor

Familia în contextul provocărilor lumii contemporane: parenting-ul incomplet

Vineri, 11 noiembrie, 15:30 – 17:00, Sala 3

Moderatori: 1. Bonchiș Elena
2. Gonța Victoria
3. Anghel-Stănilă Elena

Bonchiș Elena, Decsei-Radu Alina - *Tipuri de parenting incomplet – efecte asupra dezvoltării socio-emoționale a copilului și adolescentului*

Bonchiș Elena, Mara Daniela, Roman Daniela, Dindelegan Camelia - *Particularități ale stimei de sine în cazul copiilor aflați în situația de parenting incomplet*

Gonța Victoria - *Impactul migrației părinților asupra personalității copiilor de diferite vârste*

Dindelegan Camelia, Bîrle Delia, Serac-Popa Florina - *Probleme de internalizare la copii și adolescenți în condiții de parenting incomplet*

Roman Daniela, Mermeze Simona - *Impactul parenting-ului incomplet și al statutului socio-economic asupra dezvoltării socio-emoționale a școlarului mic*

Anghel-Stănilă Elena - *Demers experiențial de dezvoltare a competențelor socio-emoționale la copiii nevoiți să gestioneze afacerile emoționale neîncheiate ale părinților lor după separare*

Secui Monica, Hălmăjan Angelica, Decsei-Radu Alina, Bora Carmen, Roman Daniela, Danciu Magda - *Copiii expuși la violența domestică și atitudinea lor față de agresivitate*

Verdeș Angela - *Studiul experimental al conflictelor conjugale la tinerii din concubinaj și la cei căsătoriți*

Bîrsanu Tamara - *Modelul parental în dezvoltarea personalității adolescentului*

Bala Raluca, Bonchiș Elena, Drugaș Marius - *Ordinea nașterii în familie. Semnificații psihologice și implicații educaționale*

Opriș Monica - *Delincvența juvenilă*

Ceban Tatiana - *Pași spre maternitate: educația imanenței materne*

Adolescentul între influențele parentale și abilitățile personale
Vineri, 11 noiembrie, 15:30 – 17:00, Sala 4

Moderatori: **1. Bîrle Delia**
2. Drugaș Marius
3. Robu Viorel

Robu Viorel - *Dependența de jocurile video în rândul adolescenților români: un profil al caracteristicilor*

Dragaș Marius – „*Jocul video este dragostea mea*” – *hobby vs. dependență*

Bîrle Delia, Bonchiș Elena, Miclăuș Andrada - *Etica în exercitarea profesiei de psiholog școlar. Studiu exploratoriu*

Stanciu Simona, Dejeu Gheorghe - *Planificarea familială la tineri*

Șegărceanu Nicoleta Loredana, Chiper Alexandru - *Atitudinea față de avort în rândul adolescenților români. Implicații pentru intervenția psihologilor școlari*

Perțe Andra, Bîrle Delia - *Predictori ai indeciziei în carieră*

Perțe Andra, Pătroc Dan - *Factorii socio-demografici ai indeciziei în carieră*

Zubenschi Mariana - *Interese vocaționale, valori și preferințe tangente în realizarea profesională*

Rusnac Svetlana, Bunescu-Chilimciuc Rodica - *Identitatea de sine a adolescentului - o reflectare a vieții relaționale*

Vlădoiu Anca Daniela - *Relația dintre valorile profesionale ale adolescenților și orientarea către cariera militară*

Guranda Mihaela - *Aspecte psihologice ale deciziei în carieră la adolescenți*

Bogdan Corina, Ciobanu Ramona Cristina, Tiris Alexandra Iuliana - *Aspecte diferențiale ale raportului dintre dimensiunile stimei de sine în adolescență*

Toia Viorica, Bistran Mihaela, Duma Mirela, Birle Delia - *Fetele sunt... Băieții sunt... Mituri, stereotipuri și diferențe de gen la vârsta preșcolară*

Intervenție psihologică în context educațional
Vineri, 11 noiembrie, 17:30 – 19:00, Sala 3

Moderatori:

- 1. Mitrofan Iolanda**
- 2. Losii Elena**
- 3. Trip Simona**

Mitrofan Iolanda - *Psihoterapia Experiențială Unificatoare la peste 15 ani de cercetare, validare și aplicare*

Giurgilă Elena, Simona Trip - *Impactul terapiei rațional emotivă și comportamentală în ameliorarea agresivității la elevii cu dificultăți de învățare*

Losii Elena - *Comportamentul alimentar restrictiv la vârsta adolescență*

Virlan Maria, Frunze Olesea – *Aspectele dimensionale ale consilierii în cadrul școlar*

Cioară Marius, Stoica Alexandru, Marian Mihai - *Consecințe ale activităților motrice din lecția de educație fizică asupra capacității memoriei de lucru pentru material verbal și numeric*

Trip Simona, Bora Carmen - *Program universal de intervenție primară în cazul comportamentelor agresive în liceu*

Zdrehuș Cristina, Borza Adriana - *Aspecte privind calitatea trainingurilor centrate pe burnout - modele de bune practici in prevenire si intervenție*

Lazăr Adela, Oșvat Laura, Bîrle Delia - *Dezvoltarea deprinderilor sociale la preșcolari. Eficiența unui program de intervenție psihopedagogică*

Dănilescu Viorica - *Medierea conflictelor în școală – ca model de intervenție psihologică specific*

Tocai Ioana, Trip Simona, Șipoș-Gug Sebastian - *Să învățăm să ne acceptăm pe noi înșine și pe ceilalți. Program de dezvoltare rațional emotivă și comportamentală pentru preșcolari*

Blândul Florentina Adriana - *Colaborarea grădiniței cu familia din perspectiva managementului calității în învățământul preșcolar*

Drugaș Ioana, Drugaș Marius - *Colecție de materiale terapeutice pentru dezvoltare emoțională*

Maghiar Daniela Delia – *Mens sana in corpore sano*

Tănase Maria - *Metode și tehnici de creștere a eficienței în comunicarea de grup*

Vereș Anima, Bistran Mihaela - *Modalități de stimulare a potențialului creativ la vârsta preșcolară, prin activitățile de educație plastică*

Șipoș-Gug Sebastian, Tocai Ioana, Trip Simona - *Jocul pe calculator - O metodă alternativă de evaluare a toleranței la frustrare?*

Factori determinanți ai reușitei școlare
Sâmbătă, 12 noiembrie, 11:00 – 13:30, Sala 3

- Moderatori:**
- 1. Negovan Valeria**
 - 2. Chișea Floare**
 - 3. Roman Daniela**
 - 4. Rusnac Svetlana**

Negovan Valeria, Bogdan Corina, Lupu Luminița, Tiris Alexandra Iuliana - *Aspecte diferențiale ale percepției de către elevi a comportamentului profesorului*

Chișea Floare, Iacob Adelina - Impactul programului social „Cornul și laptele” asupra comportamentului școlar

Rus Flaviu Călin, Onighi Florin - *Predictorii psihosociali ai performanțelor academice. Construirea și validarea preliminară a unui instrument bazat pe evidențe empirice*

Iuroaia Felicia - *Mobilizare și implicare în învățare*

Osiceanu Maria Elena, Costisanu Gina Bianu, Negovan Valeria - *Reglare externă, internalizare și orientarea motivației intrinseci la adolescenți*

Roman Daniela, Coturbaș Lioara - *Autoreglare vs. reglare externă a învățării academice. Relația cu stilul de predare*

Pădeanu Denisa - *Influența tehnologiei informației și comunicării asupra dezvoltării psihice*

Negulescu Iulian - *Principii educaționale din perioada dacică, actuale în societatea contemporană a cunoașterii*

Rusnac Svetlana, Ruslan Russu - *Importanța comunicării didactice în formarea personalității adolescenților*

Popa Carmen, Bochiș Laura - *Studiu investigativ asupra comportamentului prosocial al elevilor din ciclul primar*

Stan Rosana - *Capacitatea de inhibiție și aptitudinea verbală la copiii din ciclul primar - diferențe individuale și de vârstă*

Stan Rosana - *Implicații ale anxietății față de testare și ale suportului social perceput la nivelul stimei de sine în cazul elevilor de liceu*

Roman Daniela, Bodea Ioana Daniela - *Studierea relației strategiilor și stilurilor de învățare cu motivația, cognițiile iraționale și performanța academică*

Roman Daniela, Bolojan Manuela - *Pot fi modificate concepțiile studenților despre învățare într-un mod constructiv? Implicații în dobândirea de abilități și competențe*

Negovan Valeria, Bârsan Ana Elena, Cosmescu Raluca Elena - *Percepția suportului social și starea de bine la studenți*

Savca Lucia - *Particularități psihologice ale preadolescenților cu diverse probleme școlare*

Roșeanu Gabriel, Drugaș Marius - *Criteriile de admitere la facultate ca predictorii pentru performanța academică universitară – studiu pilot*

Științele educației: dileme actuale și soluții de perspectivă
Sâmbătă, 12 noiembrie, 11:00 – 13:30, Sala 4

Moderatori: 1. Chelemen Ioan
2. Sas Cecilia
3. Schipor Maria-Doina

Chelemen Ioan, Boroș Denisa, Onicaș Raluca - *ADHD – o provocare pentru cadrele didactice*

Rozsos Raluca - *Integrarea eficientă și adaptarea copilului cu dizabilități în școala de masă și consecințe asupra reușitei școlare*

Schipor Maria-Doina, Crîșmaru Emilia, Schipor Ovidiu-Andrei - *Evaluarea stării emoționale a copiilor în cadrul terapiei asistate de calculator a tulburărilor de vorbire*

Sas Cecilia, masterand Balla Dora - *Stimularea dezvoltării mintale la copiii cu intelect liminar prin strategii de învățare mediată*

Peter Karla - *Evaluarea nivelului de dezvoltare al funcțiilor instrumentale la copiii cu dificultăți de învățare*

Marușca Angela, Erdeli Elena, Drugaș Ioana - *Asociația Națională a Profesorilor Psihopedagogi „Orizont” – O nouă structură de sprijin în învățământul special*

Drugăș Ioana, Mladin Nicoleta - *Strategii de organizare a spațiului clasei – ariile tematice cu scop terapeutic*

Popovici Doru Vlad, Doru Monica - *Unele aspecte actuale și de perspectivă în integrarea copiilor cu deficiență mintală*

Haraz Svetlana - *Incluziunea școlară a copiilor cu nevoi speciale – provocare pentru sistemul școlar tradițional*

Boroș Denisa, Sas Cecilia - *Dezvoltarea raționamentului la elevii cu abilități cognitive înalte*

Șlehtițchi Mihai, Gonța Victoria - *Incluziunea școlară și socială a copiilor cu cerințe educaționale speciale. Factori psihologici implicați și principii psiho-pedagogice de intervenție*

Rezumatele lucrărilor prezentate în plen

Experiența Universității din București privind formarea competențelor transversale la studenți

Mitrofan Nicolae
Universitatea din București

Deja diferențierea competențelor în procesul de formare a studenților este o problemă cunoscută, abordată și chiar controversată în mediul academic românesc. Este vorba, pe de o parte, despre competențele profesionale, cele care rezultă în urma parcurgerii de către studenți a disciplinelor și activităților incluse în planurile de învățământ. Pe de altă parte, este vorba despre competențele transversale, concept care a creat și creează în continuare dificultăți celor care încearcă să găsească modalități de formare. La Universitatea din București avem o experiență unică, pe care dorim s-o împărtășim cu alți colegi din țară. În concepția noastră competențele transversale sunt legate mai ales de conceptul de *dezvoltare personală*. Obiectivele de bază urmărite sunt următoarele: abilități de comunicare și interrelaționare; autoafirmare și competitivitate autentică; autocunoaștere și readaptare creativă; o corectă imagine de sine și capacități de evaluare a comportamentului altora; un nivel optim de autoîncredere; responsabilitate și maturitate emoțională; abilități de integrare eficientă; strategii rezolutive și decizionale de succes; rezistența psihologică la pierdere și schimbarea optimă a opțiunilor, a strategiilor și a scenariilor de viață; competență în autoreprezentare și în situații de concurențialitate. Ca tipuri de activități pot fi organizate: a) pentru integrarea Eului Corporal – exerciții de mișcare pe muzică, pantomimă, mers conștient, focalizare pe senzațiile corporale. Pot fi folosite atât exerciții de stimulare senzorială și kinestezică urmate de relaxare, cât și exerciții de mișcare în grup; b) pentru Eul Personal (Imaginea și Identitatea de Sine) pot fi folosite exerciții expresiv-creative cu suport artistic, individuale și de grup. Ele pot conduce studenții la o mai bună defnire de sine, cunoașterea nevoilor, aspirațiilor

personale. Se poate urmări deblocarea creativității, a resurselor creatoare care pot fi bază pentru transformarea de sine; c) Eul Social poate fi abordat prin diferite jocuri psihodramatice și dramaterapeutice. Studenții pot câștiga o mai bună înțelegere a modalităților lor de relaționare, își îmbunătățesc registrul de strategii de comunicare și își pot crea și exersa, totodată, noi roluri relaționale. Evaluarea rezultatelor obținute în cadrul grupurilor de dezvoltare personală se face utilizând mai multe modalități, dar noi acordăm prioritate folosirii mijloacelor obiective de evaluare. Se utilizează metoda aplicării testelor la începutul activității și la sfârșitul ei, stabilindu-se apoi dacă diferența obținută este semnificativă sau nu din punct de vedere statistic. Variabilele avute în vedere sunt: nivelul de maturizare afectivă; agresivitatea, sub trei forme: fizică, verbală și impulsivitatea; capacitatea de autoexprimare; teama de evaluare negativă; imaginea de sine; nevrotismul; anxietatea. Actualmente, cursul de Dezvoltare personală este inclus în cadrul planului de învățământ al facultăților, pe sem. II, an I sau II, prevăzut cu 5 credite iar trainerii sunt formați în cadrul Centrului de Dezvoltare Personală, Consiliere și Psihoterapie Experiențială din cadrul Universității București.

Afectivitatea ca o condiție a percepției calității vieții

conf. univ. dr. Rusnac Svetlana¹, conf. univ. dr. Gonța Victoria²
^{1,2}Universitatea Liberă Internațională din Moldova

În cadrul comunicării de față ne referim la calitatea vieții apreciată nu doar din perspectivă economică, dar privită prin prisma relațiilor sociale, a aprecierii subiective a fericirii, a capacității de a face față frustrărilor sociale etc. În cercetările psihologice din ultimele decenii s-a abordat frecvent problema definirii rolului inteligenței emoționale în calitatea vieții individului. Exprimând măsura în care ajung să fie dezvoltate abilitățile sociale și caracteriale ale unei persoane, inteligența emoțională este o condiție a percepției de sine și raporturilor cu mediul social, a motivației pentru acțiune și performanță. Emoțiile guvernează evoluția omului,

oferind o anumită tonalitate afectivă acțiunilor lui, activității, în final întregii vieți. Adică, afectivitatea orientează subiectul uman spre efortul de asigurare a fericirii și tot ea poate duce la probleme de ordin personal și social. Adică, inteligența emoțională se prezintă ca un factor de importanță majoră în perceperea calității vieții, care, de fapt, și semnifică calitatea vieții ca atare. În cercetare am cugetat asupra acestei idei: calitatea vieții semnifică modul în care ne percepem situația personală, analizând câteva modele psihoterapeutice prin care este posibilă schimbarea atitudinilor față de anumite circumstanțe și situații, pentru a modifica calitatea vieții. Ținând cont de faptul că inteligența emoțională poate fi educată la orice vârstă, deoarece această abilitate ține de dorința firească a omului de a evolua personal și relație cu alții, am prezentat câteva exemple de utilizare a Psihoterapiei de scurtă durată centrată pe soluție în învățarea modurilor de gestionare a stărilor afective, prin care se realizează o altă calitate a vieții. Și dacă până în prezent accentul în educație se mai pune pe dezvoltarea cognitivă, în comunicarea dată se menționează necesitatea cultivării capacităților de cunoaștere – recunoaștere - monitorizare a afectivității, emoționalitatea gestionată și armonizată cu aptitudinile și atitudinile fiecărei persoane condiționând o stare de bine constantă care determină sporirea calității vieții.

Profesorul expert: abilități metacognitive, reflexivitate și control emoțional

prof. univ. dr. Opre Adrian
Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca

Analiza literaturii recente din domeniul expertizei didactice ne relevă schimbări majore ale modelelor conceptuale și a perspectivelor investigative. Sesizăm că abordările comportamentale clasice sunt, tot mai frecvent, înlocuite de cele cognitiv-constructiviste și, respectiv, social-cognitive. În fapt, obiectivele investigative s-au repriorizat, accentul lor cade acum preponderent asupra particularităților cognitive ale cadrelor didactice (cunoștințe,

convingeri și teorii personale asupra predării) și a modului în care acestea amprentează calitatea actului didactic. Receptivi la aceste mutații paradigmatică, împreună cu un colectiv de psihologi și pedagogi cu expertiză în domeniu, am proiectat și derulat o serie de studii empirice prin care ne-am propus o analiză multinivelară a expertizei didactice de nivel universitar. Acest obiectiv general a fost tradus în câteva obiective specifice. Mai întâi, recurgând la studii calitative, am asumat identificarea factorilor care pot influența performanța în predare: cognitivi, metacognitivi, emoționali, de personalitate etc. În al doilea rând, apelând la o metodologie cantitativă de investigație ne-am propus să evaluăm impactul pe care acești factori îl au asupra prestației didactice. În sfârșit, bazându-ne pe datele coroborate pe care le-am extras în urma celor două demersuri investigative am schițat un model al expertizei didactice universitare. Analizând integrativ, considerăm că rezultatele noastre își probează utilitatea în contextul preocupărilor recente privind asigurarea și menținerea calității procesului de predare-învățare în mediile academice; deopotrivă ele servesc ca suport și ghid persoanelor și instituțiilor interesate în dezvoltarea programelor de formare-dezvoltare continuă a personalului didactic universitar.

Probleme de integrare și adaptare la debutul într-o nouă treaptă de învățare

prof. univ. dr. Crețu Tinca
Universitatea din București

Unul dintre scopurile comunicării este de a releva semnificația majoră pentru psihologia educației, a temei adaptării copiilor și tinerilor la schimbările ce însoțesc intrarea într-o nouă treaptă de învățare. Cercetarea s-a desfășurat pe un lot de studenți din anul întâi, care parcurg un proces de adaptare mai mult sau mai puțin îndelungat, mai complex, mai marcat de diverse dificultăți. S-a pornit de la ipoteza că dacă se trece la o treaptă nouă de învățare, atunci se realizează o adaptare cognitivă, afectivă și relațională corespunzătoare schimbărilor noi de mediu. S-au aplicat mai multe metode: observația

directă, convorbiri și scurte interviuri, analiza documentelor școlare, ancheta pe bază de chestionar (chestionar de adaptare, de stimă de sine, de temperament). Sunt prezentate date parțiale, care demonstrează gradul de influență al mai multor factori asupra acestui proces de adaptare.

Învățarea și comunicarea transgenerațională – factori ai structurării competențelor în adolescență

Caluschi Mariana
Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Societatea cunoașterii în care trăim și formăm tineretul pentru viitor generează întrebări și provocări care solicită răspunsuri și soluții înainte de a se transforma în conflicte și crize. Între acestea, întrebări ce se impun ca provocări ar fi: mai avem nevoie în prezent de „aurul cenușiu șlefuit” al generației aflate la senectute?; mai pune preț tânăra generație, activă, pe înțelepciunea și experiența de viață a adultului ce iese la pensie, pentru a proiecta viitorul? În lucrarea „Provocările viitorului”, James Canton (2010, p. 117) afirma că pensionarea generației care a contribuit la progresul cunoașterii din ultimele decenii ale secolului XX și începutul secolului XXI, înseamnă „înțelepciunea pierdută”. Vom putea supraviețui fără talentul, inteligența și cunoștințele lor, se întreabă autorul citat, apreciind că acest fenomen este unul din factorii care vor contribui la criza ce pândește cele mai multe organizații: „pierderea înțelepciunii” (2010, p. 218). Viitorologul citat mai sus format la școala lui Alvin Toffler și actual conducător al *Institute for Global Futures* consideră că acest fenomen complex, în mare parte trecut cu vederea, este o provocare a viitorului care va avea implicații majore „unele chiar devastatoare pentru organizațiile ce nu vor reuși să le anticipeze”. Ce responsabilități revin psihologului în conturarea unor răspunsuri și elaborarea unor strategii pentru practica de formare și orientare în viață, a adolescenților, în condițiile provocărilor societății cunoașterii și a viitorului extrem? Lucrarea supune discuției rolul învățării și comunicării transgeneraționale în societatea

modernă și conturează impactul lor asupra structurării competențelor și megaabilităților în adolescență. Se propune și se definește un concept nou, cel de *gold ability*. Se conturează condițiile necesare pentru dezvoltarea acestei competențe. Se dau exemple pe studiu de caz, se oferă răspunsuri și sugestii de acțiune pentru activitatea psihologilor școlari, la nivelul comunităților.

Motivația pentru carieră la adolescenți

lect. univ. dr. Pânișoară Georgeta¹, conf. univ. dr. Negovan Valeria², prof. univ. dr. Pânișoară Ion Ovidiu³, psiholog Andreia Lupașcu⁴

¹ Universitatea din București, ² Universitatea din București, ³ Universitatea din București, ⁴ Universitatea din București

Motivația pentru carieră reprezintă un domeniu important de studiu în direcția construcției societății durabile. Identificarea mecanismelor intime ce conturează și dezvoltă alegerea carierei de către adolescenți devine astfel un indicator puternic al modului în care societatea în ansamblu își dovedește eficacitatea. În condițiile traversării unei crize prelungite care pune în discuție elemente structurale și dominante sociale, nedefinirea unui proces coerent și consistent de management al carierei la adolescenți poate să conducă la o epuizare prematură a implicării acestora, la fenomene de neajutorare dobândită, ambiguitate și eșec profesional. Există de asemenea riscul neatingerii fenomenului de maturizare a carierei ceea ce poate conduce la fenomene inadaptate de căutare și redefinire permanentă a locului și rolului adolescentului – ajuns acum persoană adultă – în peisajul social. Lucrarea își propune să analizeze și să delimiteze fenomenul motivației pentru alegerea carierei la adolescenți pe dimensiunea intrinsec-extrinsec (pe dimensiunea intrinsec raportându-ne la orientarea către realizare și nevoia de a experimenta stimularea, iar în ceea ce privește aspectele extrinseci referindu-ne la motivația extrinsecă identificată, introiectată etc). Astfel se poate oferi un răspuns adaptat, raportat la paradigma managementului carierei la această categorie de vârstă. Principalele ipoteze de lucru sunt că există o diferență semnificativă în ceea ce

privește tipurile de motivație între grupuri și în plus atât pentru elevi cât și pentru studenți predomina motivația intrinsecă, urmată de cea extrinsecă. Ne așteptăm ca lipsa motivării să apară doar în puține cazuri.

Specificul formării sistemului valoric la adolescenții din medii sociale diferite

conf. univ. dr. Perjan Carolina
Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău

Ființa care se naște găsește în mediul social, alături de alte nenumărate componente materiale și spirituale/valorile pe care el urmează să le asimileze, și astfel putem vorbi de o ontogeneză a personalității axiologice definită ca „ procesul prin care eul devine o ființă valorizatoare, raportându-se conștient la valori și afirmându-se prin opțiunile proprii ca o individualitate autonomă sub raport valoric” (Mahler, 1981, p. 171). Adolescența este considerată ca fiind perioada definitivă pentru procesul de alegere a unui model și de construire a idealului de viață al personalității. Pentru cei mai mulți adolescenți, perioada caracteristică a visării la viitor, a construirii conștiente a năzuințelor este dominată de căutarea, alegerea și adoptarea unui model de viață care constituie o treaptă importantă pe calea construirii idealului de viață adolescentin. Modelul (persoană pe care adolescentul o admiră și ale cărei trăsături ar dori să le aibă) întrunește foarte multe dintre însușirile idealului de viață dorit a fi realizat și cel mai adesea se află concretizat într-o persoană, într-un anumit individ uman (model individual). Întrucât individul are concomitent sau succesiv mai multe grupuri de apartenență și referință, determinarea contextului sociocultural și îndeosebi a celui intercultural capătă o pondere majoră în formarea sistemului de valori al adolescentului. Scopul cercetării a fost de a dobândi cunoștințe științifico-experimentale despre sistemul valoric al adolescenților din mediul rural și cei din mediul urban. Experimental am verificat următoarea ipoteză: există diferențe semnificative între valorile adolescenților din mediul rural față de adolescenții din mediul urban.

Rezumatele lucrărilor prezentate pe secțiuni

Demers experiențial de dezvoltare a competențelor socio-emoționale la copiii nevoiți să gestioneze afacerile emoționale nîncheiate ale părinților lor după separare

lect. univ. dr. Anghel-Stănilă Elena
Universitatea „Titu Maiorescu” din București

Separarea sau divorțul sunt greu de gestionat chiar de către cei care le inițiază, hotărârea fiind luată adesea unilateral sau în virtutea faptului că, rațional, așa este mai bine pentru toată lumea. Gestionarea rupturii emoționale între cei doi adulți necesită, deseori, mult timp iar efectele asupra dezvoltării emoționale, cognitive și comportamentale a copilului sunt negative. Copilul devine frecvent motiv de dispută și plăți psihologice între cei doi părinți care nu conștientizează cât de traumatizante pot fi astfel de situații pentru copilul lor. Intervenția psihologului educațional prin tehnici specifice consilierii experiențiale, îi poate ajuta pe adulți să-și încheie afacerile emoționale, iar pe copil să gestioneze astfel de situații tensionate între părinții săi, într-un mod favorabil sieși.

Ordinea nașterii în familie. Semnificații psihologice și implicații educaționale

masterand Bala Raluca¹, prof. univ. dr. Bonchiș Elena², lect. univ. dr. Drugaș Marius³
^{1, 2, 3} Universitatea din Oradea

La ora actuală, tematica ordinii nașterii în familie se poate spune că este încă intens dezbătută, interesul fiind stârnit tot mai mult cu fiecare studiu realizat, deoarece s-au creat multe teorii. Se consideră că ordinea nașterii în familie influențează dezvoltarea personalității ulterioare a copilului și că pot fi constituite anumite

trăsături specifice pentru primii născuți, mijlocii, mezini și copii unici. Obiectivul fundamental al prezentului studiu este investigarea diferențelor existente între copii cu privire la relația dintre ordinea nașterii în familie și anumite dimensiuni ale personalității: inteligența, empatia, tipul de personalitate, aptitudinea pentru maturitate operaționalizată în performanța școlară. Eșantionul a fost constituit din 51 băieți și 56 fete, cu vârstele cuprinse între 13-15 ani. Aceștia au fost împărțiți în trei grupe în funcție de variabila ordinea nașterii în familie (primii născuți, mezini și copii unici). Fiecare subiect a completat următoarele chestionare: Chestionarul de măsurare a empatiei emoționale, Chestionarul de personalitate Myers Briggs și Testul Matricele Progressive Standard. În urma desfășurării acestei cercetări, s-a descoperit că unele ipoteze au verificat teoriile cercetate, altele le-au infirmat. Se poate spune că domeniul ordinii nașterii în familie și influența acestuia asupra unor dimensiuni ale personalității rămâne încă foarte controversat și enigmatic, în ciuda numeroaselor studii realizate, datorită numeroaselor variabile implicate cum ar fi testele folosite, numărul subiecților, variabilele urmărite, cultura, educația, vârsta etc.

Etica în exercitarea profesiei de psiholog școlar. Studiu exploratoriu

lect. univ. dr. Bîrle Delia¹, prof. univ. dr. Bonchiș Elena², studentă
Miclăuș Andrada³
^{1, 2, 3} Universitatea din Oradea

Este evidentă nevoia ca fiecare profesie să fie guvernată de principii și standarde uniforme și general recunoscute care să servească nevoile profesiei în primul rând, apoi ale celor care o practică și, poate cel mai important, ale acelor persoane care beneficiază de serviciile oferite de acea categorie profesională. În cazul psihologilor din România, ca de altfel din multe alte țări, instituția coordonatoare, Colegiul Psihologilor, a propus și adoptat un astfel de cod etic. Studiul de față își propune să verifice măsura în care psihologii școlari cunosc și respectă aceste principii etice în

practica lor profesională. Rezultatele au fost colectate cu ajutorul unui chestionar pe bază de dileme etice, extrase din principiile codului etic al COPSI. Necunoașterea suficientă a acestora ar fi dovada clară a nevoii propunerii unui ghid de bune practici pentru psihologul școlar.

Modelul parental în dezvoltarea personalității adolescentului

conf. univ. dr. Bîrsanu Tamara
Universitatea Ecologică București

Prezenta lucrare vizează importanța rolurilor, atitudinilor și modelelor parentale asupra formării și dezvoltării întregii personalități a copilului. Scopul cercetării este de a sublinia faptul că există diferențe între adolescenții care se consideră acceptați de către părinții lor și cei care se consideră neacceptați de către aceștia sub aspectul profilului de personalitate și de control. Considerăm utilitatea modelelor corecționale propuse în perioada cât mai timpurie senzitiv pentru dezvoltarea armonioasă a personalității copilului în perioada ulterioară adolescentă.

Colaborarea grădiniței cu familia din perspectiva managementului calității în învățământul preșcolar

prof. Blândul Florentina Adriana
Grădinița nr. 56 Oradea

Colaborarea grădinițelor cu familiile preșcolarilor presupune oferirea unor servicii educaționale de calitate, aspect ce constituie un obiectiv prioritar al instituțiilor preșcolare de învățământ. Managementul calității în învățământ este un domeniu important al sistemului național de educație, care presupune standarde specifice de calitate, pe domenii (de exemplu, domeniile capacitate instituțională, eficacitate educațională etc.). Buna relaționare a familiei cu grădinița de copii, din perspectiva educației de calitate, presupune o colaborare și participare activă la activitățile grădiniței

(activități integrate, activități extracurriculare, proiecte tematice etc.); interesul și preocuparea pentru formarea corectă a deprinderilor de activitate, igienico-sanitare și de relaționare la nivelul clasei de copii sau grupului social; implicarea în activitățile de consiliere educațională oferite părinților de către cadrele didactice din grădinițe; găsirea celor mai adecvate soluții pentru remedierea eventualelor situații problematice apărute sau pentru dezvoltarea personală și instituțională; dezvoltarea socio-emoțională a preșcolarilor, socializarea și pregătirea acestora pentru debutul școlar.

Aspecte diferențiale ale raportului dintre dimensiunile stimei de sine în adolescență

lect. univ. dr. Bogdan Corina¹, psiholog dr. Ciobanu Ramona
Cristina², masterand Tiris Alexandra Iuliana³

¹ Universitatea „Titu Maiorescu” din București, ² Jandarmeria Română, ³
Universitatea din București

Studiul se bazează pe conceptualizările stimei de sine ca structură bifactorială configurându-se din contrabalansarea a două dimensiuni: una care reprezintă o autodefinire în termeni pozitivi și una care reprezintă o autodefinire în termeni negativi (Rosenberg, 1986; Cauce, 1987; Harter 1990; Lelord și Cristopher, 2003) și are ca obiectiv principal investigarea relației celor două dimensiuni cu experiența școlară (clasa), vârsta și genul adolescenților. În studiu au fost incluși 350 de elevi cu vârsta cuprinsă între 13 și 19 ani ($M = 16.17$, $SD = 1.70$), 161 băieți și 189 fete, elevi în clasele a VII-a (40 elevi) până în clasa a XII-a (43 elevi). Stima de sine a fost măsurată cu scala elaborată și validată de M. Rosenberg (1965). Pentru a răspunde întrebărilor cercetării s-a recurs la analiza corelațională, diferențială și la analiza de varianță. Rezultatele susțin prezumțiile cu privire la existența unor diferențe în raportul dintre imaginea de sine pozitivă și cea negativă în construirea stimei de sine în funcție de clasa (experiența școlară) implicit de vârsta și de genul elevilor. Clasa diferențiază în același timp pattern-ul format din stima de sine pozitivă, stima de sine negativă și diferența dintre cele două ca

indicator al congruenței imaginii de sine globale. Genul diferențiază doar stima de sine negativă iar interacțiunea dintre clasă și gen diferențiază stima de sine globală și diferența dintre stima de sine pozitivă și stima de sine negativă. Rezultatele studiului contribuie la înțelegerea fluctuației stimei barometrice care este cea mai mare în perioada de trecere la adolescență și la începutul acestui stadiu poate genera disconfort, anxietate și iritabilitate, atitudini și reacții nefavorabile vis-à-vis de propria persoană.

Tipuri de *parenting* incomplet – efecte asupra dezvoltării socio-emoționale a copilului și adolescentului

prof. univ. dr. Bonchiș Elena¹, lect. univ. dr. Decsei-Radu Alina²
^{1,2} Universitatea din Oradea

Lucrarea prezintă a abordare teoretică a tipurilor de *parenting* incomplet și efectele lor asupra dezvoltării socio-emoționale a copilului și adolescentului. Cei mai mulți autori subliniază faptul că un factor protector substanțial împotriva tulburărilor de dezvoltare socio-emoțională în perioada copilăriei și adolescenței este comunicarea cu părintele. Lipsa acestuia pe o perioadă mai lungă poate duce la apariția anxietății, depresiei, sentimentului de singurătate, stimă de sine scăzută sau ostilitate/agresivitate, slab autocontrol etc. Cele mai studiate tipuri de *parenting* incomplet sunt încarcerarea, divorțul, decesul și plecarea la muncă în străinătate, toate influențând într-un fel sau altul dezvoltarea socio-emoțională a copilului și adolescentului, efectele fiind abordate cel mai frecvent din perspectivă temporală-termen scurt, mediu sau lung. Studiile efectuate pe copiii/adolescenți aflați în situații de *parenting* incomplet subliniază faptul că efectele negative sunt nu numai de natură psihologică ci și educațională. Lipsa modelelor de învățare determină apariția unor fenomene ca: substimularea, instabilitatea sistemului de pedepse și recompense, însușirea deficitară a normelor etico-morale, întărirea sentimentului de dependență etc. Absența pe termen lung a unui model familial funcțional, a unui mediu sigur și coerent duce cu siguranță la trăirea

sentimentului de neglijare, de deprivare afectivă, care generează la rândul lor problemele de internalizare amintite mai sus. Familia este, cu alta cuvinte, unul din cei mai influenți factori de dezvoltare, dar și cel mai important factor de risc(Cichetti, Rogosch,1996).

Particularități ale stimei de sine în cazul copiilor aflați în situația de *parenting* incomplet

prof. univ. dr. Bonchiș Elena¹, masterand Mara Daniela², lect. univ. dr. Roman Daniela³, lect. univ. dr. Dindelegan Camelia⁴
^{1, 2, 3, 4} Universitatea din Oradea

Absența temporară a unuia sau a ambilor părinți din familie are efecte majore asupra dezvoltării psiho-sociale și comportamentale a copiilor. Studiile anterioare întreprinse de noi vizând această problematică a evidențiat, în urma comparațiilor realizate cu lotul de control, prezența unor probleme socio-emoționale și comportamentale. Prezentul studiu s-a realizat pe un număr de 40 de copii, din care 20 sunt incluși în grupul de control, iar 20 în grupul experimental (cu unul sau ambii părinți plecați la muncă în străinătate). În ceea ce privește apartenența de gen, !! sunt băieți, iar !!! fete. Variabilele de interes au fost alături de stima de sine, relațiile sociale, asertivitatea, agresivitatea, problemele comportamentale și problemele de autocontrol; pentru ultimele două variabile completarea scalelor s-a realizat de către cadrul didactic (învățătorii claselor în care învață copiii cuprinși în cercetare). Diferențe semnificative în funcție de variabila tipul *parenting*-ului au fost înregistrate în ceea ce privește stima de sine, problemele de comportament și problemele de autocontrol. Sunt discutate implicații și posibile modalități de continuare a demersului de îmbunătățire a dimensiunilor vizate ce pot fi susținute de învățători.

Dezvoltarea raționamentului la elevii cu abilități cognitive înalte

asist. univ. drd. Boroș Denisa¹, conf. univ. dr. Sas Cecilia²
^{1, 2}Universitatea din Oradea

Strategiile de stimulare a dezvoltării cognitive, în general, a raționamentului în special pot fi utilizate în procesul de învățământ, fiind aplicabile tuturor copiilor. Studiul de față demonstrează că aplicarea strategiilor de dezvoltare a raționamentului inductiv la copiii cu abilități cognitive înalte conduce la obținerea de performanțe superioare la toate cele șase elemente ale raționamentului inductiv. Programul de training utilizat este fundamentat pe teoriile modificabilității cognitive, îndeosebi pe studiile realizate de Hamers, J.H.M., Koning, E., & Sijtsma, K. (2002) și cuprinde 120 de sarcini, repartizate în 6 categorii ale raționamentului inductiv: generalizare, recunoașterea relației, discriminare, diferențierea relației, clasificare transversală și construirea sistemului. În studiu au fost cuprinși 30 de școlari mici, cu abilități cognitive dezvoltate peste medie, utilizându-se un design pretest-posttest-follow-up.

Pași spre maternitate: educația imanenței materne

lect. univ. Ceban Tatiana
Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Realitățile lumii postmoderne ne surprind cu statisticile îngrijorătoare cu privire la creșterea numărului de mame adolescente, de copii abandonați în maternitate, de copii crescuți de mame singure sau în familii disfuncționale. În loc să avem mame dedicate, avem „mame de nevoie”, „mame din întâmplare” și „mame surogat”. Ar fi aceste fenomene legate de insuficiența educației sexuale în școli, analfabetismul tinerelor în ce privește contracepția sau de lipsa unei strategii de educație a viitorilor părinți și, mai ales, a viitoarelor mame? Cercetările realizate în cadrul psihologiei sferei parentale și a psihologiei maternității arată clar necesitatea pregătirii femeilor cu mult timp înainte de sarcină și concepere, pentru asigurarea unei

generații sănătoase și excluderea reproducerii ciclului de abandon în familii. O mamă dedicată este produsul unei atitudini corecte, unei pregătiri conștiente și îndelungate, și a unui suport psihosocial multilateral. Aspectele maternale se manifestă în reacțiile emoționale la o sarcină posibilă, la faptul unei sarcini abia descoperite, la tot ce ține de procesul de îngrijire a copilului, la comunicarea cu el, toate formându-se în nevoi. În lipsa acestor nevoi femeia nu se simte ca și subiect a propriului comportament maternal. Fiecare femeie este purtătoare a unei astfel de formațiuni, însă femeile se deosebesc una de alta în ce privește conținutul formațiunii, condiționat de factorii ce au influențat-o în ontogeneză, sau cu alte cuvinte, sfera maternală se dezvoltă treptat. Primele relații umane din care face parte copilul după naștere sunt relațiile mamă-copil, în cadrul lor copilul crește, se dezvoltă, formează concepția despre lume, despre sine, despre alți oameni. De calitatea acestor relații foarte mult depinde și calitatea vieții lui în general. Conceptul de „diadă” dezvăluie importanța caracterului sistemic al relațiilor în cadrul ei, a dezvoltării stadiale a relațiilor, fenomenelor, legităților și a mecanismelor acestor relații ca substrat al dezvoltării psihofiziologice a copilului și condiție de realizare a sferei maternale a femeii.

ADHD – o provocare pentru cadrele didactice

conf. univ. dr. Chelemen Ioan¹, asist. univ. drd. Boroș Denisa², prep.
univ. drd. Onicaș Raluca³
^{1, 2, 3} Universitatea din Oradea

ADHD este o tulburare frecvent întâlnită și diagnosticată în rândul populației școlare din toată lumea, cu o prevalență considerată, în general, de 3-7% (DSM IV, 2003) . În aceste condiții, toate cadrele didactice se pot confrunta la un moment dat în activitatea lor cu unul sau mai multe cazuri de copii care prezintă această tulburare. Sunt cunoscute într-adevăr amănunțit caracteristicile unui copil cu ADHD? În ce măsură, un cadru didactic utilizează strategii adecvate pentru a remedia această tulburare? Care sunt consecințele în plan social, personal și școlar ale ADHD? Prin

acest studiu, dorim să găsim răspuns la întrebări de acest fel. Studiul nostru este de natură constatativă, fiind chestionate 50 de cadre didactice, care își desfășoară activitatea în județul Bihor, învățământul de masă sau special.

Impactul programului social „Cornul și laptele” asupra comportamentului școlar

prof. univ. dr. Floare Chipea¹, prof. Iacob Adelina²

¹ Universitatea din Oradea, ² Școala cu clasele I-VIII nr. 11, Oradea

Studiul își propune să ofere date cantitative și calitative despre implementarea programului social „cornul și laptele” în școlile și grădinițele din România. Este un program universalist, centrat pe reducerea riscului de excluziune educațională, respectiv promovarea unui comportament alimentar sănătos în rândul populației școlare din învățământului preuniversitar. Cercetarea concretă realizată în școlile din județul Bihor a vizat identificarea efectelor programului, pe dimensiunile: rezultatele școlare, abandon școlar, absentism, promovarea relațiilor interpersonale bazate pe cooperare, empatie și solidaritate.

Consecințe ale activităților motrice din lecția de educație fizică asupra capacității memoriei de lucru pentru material verbal și numeric

lect. univ. dr. Cioară Marius¹, prof. Stoica Alexandru²,
lect. univ. dr. Marian Mihai³

^{1,3} Universitatea din Oradea, ² Liceul „Don Orione”, Oradea

Cercetările din domeniul psihologiei sportului au condus la concluzia că, dincolo de beneficiile asupra stării de sănătate, practicarea activităților fizice în mod sistematic și pentru intervale mari de timp se asociază unor abilități cognitive mai performante. Puține sunt însă studiile care au abordat și efectele imediate ale efortului fizic asupra funcționării cognitive. În acest sens, lucrarea de

față își propune să analizeze consecințele proximale ale activităților motrice din lecțiile de educație fizică asupra capacității memoriei de lucru (WMC). La studiu au participat 51 de liceeni, care au fost solicitați să parcurgă două sarcini experimentale destinate evaluării WMC pentru material verbal (*reading span task*) și numeric (*computing span task*), înainte și respectiv imediat după o lecție de educație fizică. Rezultatele au indicat o îmbunătățire a WMC pentru conținuturi verbale din pretest în posttest, însă datele au fost neconcludente în privința operării cu material numeric. În finalul lucrării sunt analizate posibilele explicații ale fenomenului investigat și sunt discutate implicațiile practice ale acestuia asupra organizării activităților didactice.

Medierea conflictelor în școală – ca model de intervenție psihologică specific

lect. univ. drd. Dănilescu Viorica
Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Școala este un spațiu de trecere între familie și societate, între sine și celălalt, între propria viziune despre lume a copilului și viziunea celorlalți copii, motiv pentru care anume în acest mediu apar cele mai multe conflicte între copii. Elevii încearcă să rezolve aceste conflicte având o atitudine neadecvată, agresivă, impulsivă. De foarte multe ori această agresivitate decurge din neconștientizarea unor comportamente, consecințe, lipsa unor abilități de comunicare și de rezolvare a conflictelor. Conflicte pe care încearcă să le nege, să le reprime, să le camufleze, iar acest lucru aduce după sine un șir de efecte negative ca: scăderea randamentului școlar, relații tensionate cu colegii, diminuarea sentimentului de încredere în sine, formarea de coaliții, dificultăți de luare a deciziilor. Medierea conflictelor școlare este un procedeu care constă în soluționarea disputelor prin intervenția unei persoane neimplicată în conflict. În cadrul școlilor, această procedură trebuie realizată de un psiholog sau de un pedagog consilier. Mediatorul îi ajută pe cei implicați în conflict să rupă cercul învinuirilor și să oprească blamarea reciprocă, îi ajută să

comunica mai bine, îi ajută să-și identifice propriile nevoi și să lucreze împreună, pentru a dezvolta o soluție care să satisfacă aceste nevoi. Spre deosebire de un judecător sau de un arbitru, mediatorul nu ia decizii în locul părților implicate în conflict și nu stabilește cine sunt vinovații. Medierea este un proces imparțial, iar mediatorul facilitează comunicarea elevilor aflați în conflict pentru a ajunge la un acord/înțelegere care va fi acceptabilă pentru ambele părți. În acest mod decizia este luată nu de mediator, ci chiar de către părțile aflate în conflict. Medierea încurajează cooperarea și transformă părțile aflate în conflict în parteneri în găsirea unei soluții comune. Cadrele didactice și părinții sunt cei care au rol decisiv, atât în rezolvarea conflictelor școlare, cât și în eliminarea riscurilor ce pot declanșa apariția acestora. Este necesară prezența în fiecare școală a unui psiholog care să consilieze elevii și să colaboreze cu profesorii, dar este și foarte importantă comunicarea și colaborarea cu părinții, mai ales că multe conflicte escaladează tocmai prin implicarea părinților în conflictele școlare. Utilizarea consecventă și repetată a tehnicilor de mediere de către psihologul școlar și profesori va face ca elevii înșiși să fie capabili, după un timp, să-și rezolve singuri conflictele. Acest lucru are efecte benefice asupra atmosferei din clase, contribuind la crearea unei comunități educaționale în care elevii se sprijină reciproc.

Probleme de internalizare la copii și adolescenți în condiții de *parenting* incomplet

lect. dr. Dindelegan Camelia¹, lect. dr. Bîrle Delia², psiholog Serac-Popa Florina³, studentă Pop Corina⁴

^{1, 2, 4} Universitatea din Oradea, ³ Spitalul Clinic de Neurologie și Psihiatrie Oradea

Dezvoltarea socio-emoțională normală a copiilor și adolescenților este compatibilă cu o mare varietate a tipurilor structurale familiale. Este încă adevărat dacă spunem că cea mai mare parte din experiența copiilor ar putea fi văzută ca o copilărie tradițională, în care sunt crescuți de către ambii părinți biologici, în cadrul unei relații neîntrerupte. Începând însă cu a doua jumătate a

secolului XX s-au observat schimbări marcante în structura familiei europene și anume *parenting*-ul incomplet. Calitatea interacțiunilor între părinți și copil afectează funcționarea comportamentală și emoțională a copiilor și adolescenților. Modelele sociale de depresie sugerează că interacțiunile problematice între părinți și copil pot duce nu numai la dificultăți emoționale, instalarea stării depresive, dar și la comportamente nonadaptative. De asemenea singurătatea este o problemă importantă care poate avea consecințe nefaste pe termen scurt sau lung asupra copiilor. Există câțiva factori care contribuie la instalarea sentimentului de însingurare la copii. O parte din factori au sursa în exteriorul școlii și generează situații conflictuale acasă. Cultivarea de relații apropiate cu copiii și comunicarea cu cei care îi îngrijesc îndeaproape pot oferi profesorilor indicii de valoare. În cazul în care profesorii află că sursa însingurării unor copii se găsește în mijlocul unui *parenting* incomplet, atunci își pot oferi sprijinul în mai multe moduri. Dezvoltarea emoțională are repercusiuni asupra întregii vieți a copilului. Acesta nu este un adult în miniatură; el are propriile gânduri, nevoi, dorințe, propriile trăiri care uneori pot fi la fel de complexe ca și ale adultului. Pentru a le descoperi și a încerca înțelegerea acestora întotdeauna trebuie analizat ce anume îl determină pe copil să se poarte într-un anumit fel.

Colecție de materiale terapeutice pentru dezvoltare emoțională

prof. psihopedagog Drugaș Ioana¹, lect. univ. dr. Marius Drugaș²

¹ Centru Școlar pentru Educație Incluzivă „Orizont” Oradea, ² Universitatea din Oradea

În ultima perioadă se vorbește foarte mult despre inteligența emoțională și importanța dezvoltării acesteia la copii, încă de la vârste foarte mici. Literatura de specialitate face numeroase legături între inteligența emoțională și adaptarea școlară, performanța școlară, comportamente prosociale, sociabilitate etc. Reușind să-i facem conștienți pe copii de propriile lor emoții, de emoțiile pe care le simt ceilalți, de legătura existentă între emoții și cogniții, respectiv

comportamente, vom avea mari succese în dezvoltarea personalității acestora. Enumerând aceste aspecte, am trecut în revistă și obiectivele acestei colecții. Colecția de materiale terapeutice pentru dezvoltare emoțională include 9 elemente componente: „Emoții în culori”, „Carte de colorat”, „Caiet cu teme pentru acasă”, boardgame „Călătorie spre curcubeu”, puzzle 16 piese - „Găsește-i jumătatea”, puzzle 24 piese - „Emoții diferite, comportamente diferite”, un orar și un semn „Nu deranjați! Activitate de consiliere”. Acest set de materiale terapeutice dorește să planifice pas cu pas dezvoltarea emoțională a copiilor, începând cu asocierea emoțio-culoare (pentru înțelegerea trăirilor somatice) și finalizând cu stabilirea legăturii dintre emoție, cogniție și comportament. Fiecare piesă componentă a colecției dorește să îi inițieze pe copii în arta cunoașterii de sine și de altul.

Strategii de organizare a spațiului clasei – ariile tematice cu scop terapeutic

prof. psihopedagog Ioana Drugaș¹, prof. psihopedagog
Nicoleta Mladin²

^{1, 2}1 Centru Școlar pentru Educație Incluzivă „Orizont” Oradea

Organizarea spațiului fizic al clasei reprezintă o strategie frecvent utilizată de către cadrele didactice în învățământul preșcolar. Repartizarea spațiului din grupă în zone tematice („căsuța poveștilor”, „raftul cu jucării” etc.) se regăsește în aproape toate grădinițele, cadrele didactice oferindu-le astfel o structură copiilor în ceea ce privește programul din fiecare zi. În învățământul special, de asemenea, se pune accent pe însușirea unor rutine a copiilor cu deficiențe, în ceea ce privește desfășurarea activităților școlare. Pentru învățarea acestor rutine, cadrele didactice utilizează imagini, pictograme, simboluri care prezintă următoarea activitate sau sarcină. Zonele alocate activităților de învățare utilizate în învățământul preșcolar propunem să fie înlocuite, în învățământul special, de ariile tematice cu scop terapeutic. Aceste arii doresc să ofere elevilor cu deficiențe șansa de a utiliza diferite metode terapeutice pentru

relaxare, recuperare, reabilitare. Ariile tematice pe care le propunem sunt centrate pe următoarele metode terapeutice: desenul/pictura (artterapia), povestea (biblioterapia), muzica/dansul (meloterapia) și time-out-ul. Fiecare colțișor al clasei este special amenajat pentru ca elevii să facă apel la aceste tipuri de activități terapeutice, ori de câte ori doresc. Ariile tematice cu scop terapeutic asigură un prim nivel de intervenție psihologică în cazul manifestării unor crize de afect sau alte tipuri de comportamente dezadaptative. În acest fel profesorul psihopedagog își îmbunătățește activitatea sa terapeutic-recuperatorie de la nivelul clasei.

„Jocul video este dragostea mea” – *hobby* vs. dependență

lect. univ. dr. Drugaș Marius
Universitatea din Oradea

Jocurile video au devenit fără îndoială una dintre formele dominante ale divertismentului pentru adulți și copii în toată lumea. În Statele Unite ale Americii, vânzările în acest domeniu au crescut de la 12,5 miliarde de dolari pe an în 2006 la 18,8 miliarde în 2007, iar profiturile totale s-au situat în jurul cifrei de 40 de miliarde. Controversa din jurul jocurilor video este ușor de înțeles. Pe de o parte acestea sunt condamnate pentru un număr mare de fenomene negative, sugerându-se chiar că orice infracțiune comisă de un adolescent care le practică este un rezultat direct al jocurilor video violente. Pe de altă parte societatea în general folosește din plin trimiterile la violență în publicitate, divertisment, educație sau recrutare, dovedindu-se astfel contradictorie: jocurile sunt condamnate, dar în același timp este tolerată violența exprimată în filme și televiziune (Kearney și Pivec, 2007). Cele mai multe îngrijorări legate de efectele jocurilor video au fost iscate în rândul părinților și al cadrelor didactice, care au conștientizat primii timpul îndelungat petrecut de copii în compania jocurilor video. În ciuda numărului mare de studii, răspunsurile care au fost oferite nu sunt neapărat edificatoare. Expresii precum „Există riscul...”, „Nu am descoperit existența unei relații cauză-efect...”, „În anumite condiții,

jocurile video pot să aibă efecte negative...”, „Nu toate jocurile sunt periculoase...” nu au reușit să liniștească persoanele intrate în legătură directă cu efectele jocurilor și care doreau adesea un răspuns clar și lipsit de echivoc cu privire la cum să procedeze cu copiii „lipiți” de monitoare. Deși sunt îngrijorați de posibilele efecte negative ale Internetului și își exprimă dezaprobarea când copiii utilizează computerul pentru jocuri, părinții consideră că este mai bine ca timpul să fie petrecut astfel decât în fața televizorului și chiar consideră familiile care nu dețin un computer ca fiind în dezavantaj (Subrahmanyam et al, 2001).

Impactul terapiei rațional emotivă și comportamentală în ameliorarea agresivității la elevii cu dificultăți de învățare

prof. de sprijin Giurgilă Elena¹, conf. unv. dr. Simona Trip²

¹ Colegiul Național „Arany Janos” Salonta, ² Universitatea din Oradea

Agresivitatea la elevii de gimnaziu, este un subiect de actualitate în toate școlile, iar scopul acestei lucrări a fost acela de a cerceta impactul Terapiei Rațional-Emotivă și Comportamentală în ameliorarea agresivității în cadrul școlii. Pornind de la asumția că introducerea training-ului Rațional Emotiv – Comportamental, va produce îmbunătățiri în ceea ce privește creșterea toleranței la frustrare, diminuarea agresivității, cognițiile disfuncționale și emoțiile disfuncționale, elevii au fost învățați să dispute gândurile disfuncționale referitoare la anumite situații sau legate de performanța lor școlară și să găsească variantele lor raționale, care pot să-i conducă în atingerea scopurilor, depășind astfel starea de frustrare. În urma training-ului rezultatele asupra modificărilor nivelului agresivității, cognițiilor și emoțiilor disfuncționale sunt concludente, arătând diferențe semnificative în stadiul pretest-posttest și demonstrând faptul că training-ul REB are un impact pozitiv asupra acestor aspecte.

Impactul migrației părinților asupra personalității copiilor de diferite vârste

conf. univ. dr. Gonța Victoria
Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Fenomenul migrației reprezintă unul dintre marile drame ale timpurilor moderne, fenomenul fiind favorizat de posibilitățile mari de transport, de circulația informațiilor, de tensiunile sociale și situațiile economice precare. Conform rezultatelor studiilor sociologice, actualmente peste 60% din populația Republicii Moldova se află la muncă peste hotare. Migrația duce la modificări socio-economice și culturale, ceea ce determină modificări temporare sau definitive a realității umane, migrația schimbând modul de viață și caracterul personalității atât a celor care pleacă cât și a celor ce rămân despărțiți de cei dragi pentru o perioadă mai scurtă sau mai lungă de timp. Astfel, migrația afectează în primul rând familia, schimbându-i atât structura cât și funcționalitatea. Familia temporar dezintegrată a devenit una dintre formele noi către care se îndreaptă evoluția familiei în perioada actuală. Această formă de familie ridică o multitudine de probleme vizând un nou stil de viață și de interacțiune, noi soli-citări pe linia ajustării și acomodării atât intrafamiliale, cât și extrafamiliale. Odată ce familia temporar dezintegrată a devenit o realitate incontestabilă, ea a atras atenția tot mai multor cercetători, mai ales a celor din domeniul științelor sociale. Concluziile formulate nu sunt însă întotdeauna concordante. Astfel, există avertismente privitoare la riscurile mari pe care le prezintă acest tip de familie pentru copil, în sensul că atunci când unul dintre părinți este absent pentru o perioadă mare de timp, familia își pierde abilitatea de a funcționa într-o manieră sănătoasă. Dacă în cazul unei familii cu ambii părinți există o distribuire a responsabilităților, rolurile parentale exercitându-se în direcție complementară și compensatorie, în cazul familiei conduse numai de către un părinte, tensiunea și încordarea în ceea ce privește adoptarea rolului parental cresc, întrucât responsabilitățile ce revin ambilor părinți cad acum în sarcina numai a unuia. Cercetările științifice realizate asupra dezvoltării copilului în familiile separate, au relatat

despre separarea de părinți ca un factor traumatic major pentru personalitatea copilului cu efecte imediate și tardive ce afectează mai târziu integrarea lui în societate (C. Ciofu, 1998; H. Mitrofan, D. Buzducea, 2003; M.I. Buianov, 1986). Conform cercetărilor diverșilor autori, copiii din familii separate sunt mai vulnerabili la stres, întâmpină dificultăți de adaptare și dezvoltă mai multe probleme comportamentale (Ciofu, 1998). Separarea de părinți este un stres puternic pentru copil, care contribuie la dezvoltarea nevrozei anxioase și reacțiilor de agresiune. Gradul traumatismului provocat de separare este în mare parte determinat de intensitatea contactului cu părinții. Copiii ce au o legătură emoțională puternică cu părinții lor, mult mai dificil suportă separarea comparativ cu copiii cu un contact limitat, relații distante cu părinții (M.I. Buianov, 1986). Scopul cercetării a fost de a studia caracteristicile dezvoltării personalității și a sistemului de valori a copiilor din familiile temporar dezintegrate, în funcție de vârsta și sexul copilului rămas fără ocrotire părintească, precum și de durata separării și calitatea comunicării cu copilul în această perioadă.

Aspecte psihologice ale deciziei în carieră la adolescenți

lect. univ. Guranda Mihaela
Academia Forțelor Aeriene „Henri Coandă”, Brașov

Cercetările actuale efectuate în rândul adolescenților arată că ei au cunoștințe relativ puține despre ocupații, piața muncii și cerințele acestora. Aria opțiunilor profesionale este restrânsă, fapt cu implicații nefaste asupra carierei ulterioare, care riscă să fie marcată de alegeri nerealiste, insatisfacții, frecvente schimbări ale locurilor de muncă și șomaj. Pentru a avea șanse de reușită, trebuie multiplicat ocaziile favorabile opțiunii alegerii și deciziei în carieră. Astfel s-a inițiat o investigație a procesului de luare a deciziei în carieră la adolescenți pe 60 de elevi ai unui liceu cu profil socio-uman din Brașov. Pe parcursul investigației s-au urmărit aspecte legate de trăsăturile de personalitate, aspecte motivaționale și interese profesionale. S-a constatat că adolescenții participanți la investigație

sunt sociabili, energici, asertivi și dornici de a se implica în situații competitive. Au interese orientate spre domeniul afacerilor și administrației. Profilul vocațional corespunde specializării urmate, ceea ce susține concordanța dintre alegerile lor profesionale și interesele profesionale care îi definesc.

Incluziunea școlară a copiilor cu nevoi speciale – provocare pentru sistemul școlar tradițional

lect. univ. Haraz Svetlana
Universitatea Liberă Internațională din Moldova

O lume adecvată pentru copii este cea în care ei au cele mai bune posibilități de inițiere în viață și cele mai ample oportunități de dezvoltare a *propriilor* capacități, or copilul cu dizabilități este același copil doar că o funcție sau mai multe funcții esențiale îi sunt afectate, fapt ce diminuează libertatea sa de manifestare sau activitate. Un proces de incluziune de succes impune comunității oferirea credibilității în competența sistemului de învățământ în vederea satisfacerii nevoilor tuturor elevilor. Având în vedere politicile actuale de incluziune educațională, copiii cu nevoi speciale sunt din ce în ce mai des educați cu colegii lor fără nevoi speciale. Incluziunea elevilor cu nevoi speciale în școala generală este o adevărată provocare pentru sistemele de învățământ tradiționale. Educația incluzivă (EI) este o reformă controversată (Winzer, 1999) la scară internațională și cu siguranță, fără reforma învățământului general este indispensabilă. În general, EI se concentrează asupra a două aspecte ale dezvoltării elevilor: academice (cognitiv) și sociale (afectiv - emoțional). Majoritatea cadrelor didactice din școlile incluzive, dar și în cele auxiliare se concentrează asupra dezvoltării cognitive conform curriculum-ului pentru a sprijini realizările academice. La rândul său, dezvoltarea socială a elevilor cu nevoi speciale nu este un prioritară fiind percepută mai puțin importantă decât dezvoltarea academică. Cu toate acestea, cel puțin în teorie, Educația incluzivă se bazează pe interacțiunea socială a elevilor din medii diferite, cu abilități și capacități diferite, cu necesități diferite.

Dj.L. Stralli și S.F. Stralli remarcau că primul pas spre includerea copiilor - acesta este șederea lor comun la școală cu colegii lor. Educația incluzivă este un proces de îndepărtare a barierelor și care să permită tuturor elevilor, inclusiv a grupurilor excluse anterior, de a învăța și a participa efectiv în cadrul sistemelor școlare generale.

Mobilizare și implicare în învățare

conf. univ. dr. Iuroaia Felicia
Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Reușita în învățare, asemenea reușitei în orice altă activitate, suportă influența combinată a factorilor interni și externi. Motivele învățării, aptitudinile, trăsăturile de personalitate ale elevului, sunt cei mai importanți factori interni, alături de vârstă și dezvoltare fizică, în condiționarea performanței școlare. Numeroasele schimbări de natură organizatorică, conceptuală și practică din cadrul sistemului de învățământ, schimbările rapide ce au loc în domeniul social, determină necesitatea modificării conduitei cadrelor didactice în vederea stimulării și activării elevilor pentru activitatea școlară. Învățarea fiind activitate de bază la vârsta școlară, reușita sau nereușita elevului se evaluează în funcție de nivelul la care el o desface. Prin cercetarea de față ne propunem să răspundem la o serie de întrebări: cum pot fi identificați factorii care influențează gradul de implicare a elevului?, ce anume îi mobilizează pe elevi?, cum poate fi stimulat elevul pentru a obține un randament în concordanță cu potențialul său?, cum utilizăm eficient formele de motivare extrinsecă?, cum determinăm elevii să-și asume obiective de performanță școlară? Necesitatea de a oferi răspunsuri la aceste întrebări, cât și necesitatea alcătuirii unui inventar de strategii în scopul optimizării motivației pentru învățare a elevilor, au constituit argumentul acestei cercetări. Alături de inteligența sau de stilul cognitiv, motivația este o pârghie importantă în procesul autoreglării elevului, o forță motrice a întregii sale dezvoltări psihice și umane.

Dezvoltarea deprinderilor sociale la preșcolari. Eficiența unui program de intervenție psiho-pedagogică

masterand Lazăr Adela¹, educatoare Oșvat Laura², lect. univ. dr.
Bîrle Delia³

^{1,3} Universitatea din Oradea, ² Grădinița nr. 50 Oradea

Prezenta lucrare își propune evaluarea eficienței unui program de intervenție psiho-pedagogică privind deprinderile sociale ale preșcolarilor. Intervenția s-a realizat la un număr de 22 de copii, aflați în grupa mijlocie la Grădinița Nr. 50, din localitatea Oradea. Planul de intervenție este conceput pentru zece săptămâni, în care s-au realizat câte două activități săptămânal, la care se adaugă activități de fixare, realizate de către profesorul-educator. Ariile de intervenție sunt: Maniere de bază, Autoîngrijire, Autocontrol, Organizare și responsabilitate, Cooperare, Relațiile cu ceilalți, Recunoașterea și exprimarea emoțiilor, Comunicare și asertivitate. Pentru evaluarea deprinderilor sociale, atât înainte de intervenție cât și după intervenție se utilizează trei fișe de observație, completate de către profesorul-educator: Lista de evaluare a competențelor sociale, Lista de verificare a aptitudinilor sociale, Observarea copilului-jocul. Cele mai mari îmbunătățiri, în urma programului, se observă la nivelul bunelor maniere. Se mai constată mici diferențe pozitive și la nivelul comportamentelor de joc. De asemenea am constatat că există diferențe semnificative între fete și băieți privind deprinderile sociale (la nivelul bunelor maniere, comunicării verbale, relațiile cu ceilalți, atributelor sociale).

Comportamentul alimentar restrictiv la vârsta adolescență

conf. univ. dr. Losîi Elena
Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău

Trăim într-o societate care consideră că un corp suplu este o imagine a frumuseții. În mod tradițional, cultura noastră ne-a stimulat să facem tot posibilul pentru a fi atrăgătoare, chiar cu prețul confortului fizic, mobilității și sănătății. Foamea autoimpusă este larg

răspândită și poate conduce direct la apariția altor tulburări de alimentație, inclusiv la supraalimentare compulsivă, anorexie și bulimie. Deși deseori considerată o problemă a adulților, aceste deranjamente încep în anii pubertății sau adolescenței, având un impact negativ asupra procesului de dezvoltare sănătoasă a personalității, atât în plan fiziologic, cât și în cel psihosocial. Adolescenții ce reprezintă manifestări nevrotice, sunt lipsiți de energie și elan, trăiesc o permanentă stare de neliniște, nesiguranță a memoriei, incapacitate de concentrare a atenției, insomnie și un disconfort în plan biologic. La bază poate sta un conflict psihologic emoțional, ce perturbă echilibrul cortico-diencefalic, și ca expresie a acestei perturbări, apar tulburări neurovegetative, cum ar fi: lipsa poftei de mâncare, slăbirea masei corporale, oboseală, anemie, incapacitate de concentrare, scăderea randamentului și a posibilităților – simptome ale anorexiei nervoase. În studiul realizat asupra adolescentelor am analizat consecințele unui comportament alimentar restrictiv, apariția și manifestările anorexice, factorii determinanți, imaginea eu-lui fizic la vârsta adolescentină. Studiul literaturii ne permite să găsim o explicație mai bună a cauzelor problemei și o nouă perspectivă asupra modului în care am putea-o soluționa. Ideea formării unui comportament alimentar normal la vârsta adolescentă prin psihoterapie, corectarea comportamentului alimentar distorsionat, prevenirea decăderilor psihice, întărirea imaginii de sine constituie problema cercetării noastre. Scopul cercetării a fost de a dobândi cunoștințe științifico-experimentale privind cauzele apariției comportamentului alimentar restrictiv și influența lui asupra personalității adolescentului. Am verificat experimental următoarele ipoteze: adolescenții de azi sunt preocupați în mare măsură de eu-l său fizic, astfel încât neîncrederea în sine și neurotismul condiționează apariția comportamentului alimentar restrictiv.

Mens sana in corpore sano

masterand Maghiar Daniela Delia
Universitatea din Oradea

Sedentarismul, alimentația necorespunzătoare, consumul de tutun și alcool - și probabil deloc întâmplător - un nivel ridicat al stresului sunt probleme cu care societatea se confruntă tot mai frecvent, îndeosebi în ce îi privește pe adolescenți. Pentru a combate aceste fenomene, s-a implementat un program de prevenție axat pe prezentarea consecințelor consumului de tutun și alcool, pe caracteristicile tulburărilor alimentare urmate de beneficiile unui regim alimentar adecvat; ulterior au fost abordate consecințele sedentarismului și implicațiile unei vieți active din punct de vedere fizic. În ultima parte a programului, elevii au fost familiarizați cu mecanismul de producere al stresului și modalități de diminuare a acestuia. Studiul de față cercetează modificările intervenite în viața unor adolescenți din liceu – pe palierele: cunoștințe despre consumul de tutun și alcool, stil de viață, regim alimentar, nivelul stresului – în urma implementării programului.

Asociația Națională a Profesorilor Psihopedagogi „Orizont” O nouă structură de sprijin în învățământul special

prof. dr. Marușca Angela¹, prof. psihopedagog Erdeli Elena², prof. psihopedagog Drugaș Ioana, prof. psihopedagog Mladin Nicoleta⁴
^{1, 2, 3, 4} Centru Școlar pentru Educație Incluzivă „Orizont” Oradea

Asociația Națională a Profesorilor Psihopedagogi „Orizont” (ANPPO) a luat ființă în iunie 2011, la inițiativa unui grup de cadre didactice de la Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Orizont”, Oradea. Această organizație non-guvernamentală reprezintă o nouă structură care dorește să ofere sprijin tuturor cadrelor didactice din învățământul special și special integrat, dar mai ales copiilor cu deficiențe din toată țara. Așadar, cele două categorii de beneficiari ai serviciilor oferite de asociație sunt: cadrele didactice din învățământul special și special integrat, și copiii/elevii cu dizabilități.

Structura organizatorică a ANPPO cuprinde patru departamente destinate unei game variate de activități. Departamentele din cadrul asociației sunt: Proiecte și parteneriate, Cercetare și manifestări științifice, Publicații și Programe terapeutic-recuperatorii. Obiectivele urmărite în cadrul activităților asociației sunt: realizarea unor colaborări atât cu instituții din țară, cât și din străinătate (proiecte educaționale, parteneriate de voluntariat etc.); dezvoltarea activității științifice în învățământul special (simpozioane, conferințe naționale și internaționale, mese rotunde, workshop-uri etc.); organizarea unor programe terapeutic-recuperatorii pentru copiii cu dizabilități (modele de bune practici în recuperarea/reabilitarea copiilor cu CES, concursuri, excursii, expoziții la nivel național etc.) și îmbogățirea literaturii din România cu publicații de specialitate (cărți, caiete de lucru, reviste, broșuri, soft-uri educaționale etc.).

Psihoterapia Experiențială Unificatoare la peste 15 ani de cercetare, validare și aplicare

prof. univ. dr. Mitrofan Iolanda
Universitatea din București

Psihoterapia Experiențială Unificatoare (PEU) a fost elaborată, implementată, publicată și validată ca o metodă personalizată, pe parcursul a 15 ani, pe populație românească extinsă, (cca 10.000 de persoane). Cercetarea și implementarea metodei PEU a beneficiat de efortul concertat al doctoranzilor și masteranzilor pe care i-am coordonat și format ca specialiști în domeniu, dintre care unii au devenit și formatori ai Școlii SPER. Validarea rezultatelor s-a făcut astfel progresiv, extensiv și dinamic, însumând peste 60 de studii publicate / cărți, teze doctorale și masterale, cercetări în cadrul unor proiecte (granturi), articole și comunicări științifice. Specificul metodei PEU și al extensiei sale metodologice DPU (dezvoltarea personală unificatoare în grup experiențial): abordarea persoanei și a grupului se întemeiază pe un model holistic, sinergetic, creativ și integrator, de orientare umanist-experiențială și restructurativă. Are în vedere unificarea și maturizarea persoanei printr-un proces

meditativ și autorestructurativ de conștientizare extinsă de sine, conducând la un mai bun nivel de integrare și maturizare a eului, prin consonanța și extensia funcțională a mecanismelor afective, cognitiv-imaginative, spirituale și comportamental-relaționale. Obiectivele PEU și DPU: deblocarea dezvoltării personale și colective; activarea resurselor și a intenționalității creatoare, maturizarea psihospirituală și creșterea eficienței adaptative la ritmul și specificul schimbărilor din realitatea existențială actuală prin regăsirea sensului evolutiv, angajarea în schimbarea realistă și creativă a scenariului de viață, asumarea adecvată și integrarea rolurilor identitare (masculin-feminin, parental-filial, profesional și social), accesarea și reconversia calitativă a relației dintre polaritățile psihismului, utilizarea diferențelor interumane prin complementaritate, toleranță și armonizare, exercițiul libertății și participării democratice în dezvoltarea comunitară. Metodologia de lucru utilizează proceduri simbolice care catalizează efectul autotransfigurator, reparator și unificator: exerciții provocative, metaforă corporală și verbală, joc simbolic al rolurilor polare, accesarea și resemnificarea experiențelor trecutului prin reconstituire simbolică în prezent, improvizație dramaterapeutică, meditație creatoare cu suport artterapeutic, travalii unificatoare transgeneraționale (dramagenograma, artgenogramă, somatogenogramă), travalii de separare, iertare, renegociere și integrare a experiențelor traumatice, improvizație expresiv-narativă cu elemente naturale sau cu suport expresiv-creativ proiectiv – plastic-vizual (desen, pictură, modelaj, colaj), sonor (melo-ritm), corporal (dans, mișcare, posturi, respirație), fractali, filmterapie, fototerapie, lucrul cu măști etc.

Studiile de validare sunt grupate pe trei domenii de referință: 1. clinic (patologii individuale, familiale și transgeneraționale); 2. dezvoltare personală și socială (copii, adolescenți, adulți, vârstnici, cupluri, familii, organizații); 3. educație (preuniversitară, universitară și postuniversitară, formarea continuă a adulților – psihologi, pedagogi, medici, asistenți sociali, teologi, cadre didactice și alte categorii de profesioniști din domeniile cu impact socio-uman.

Percepția suportului social și starea de bine la studenți

conf. univ. dr. Negovan Valeria¹, psiholog Bârsan Ana Elena²,
masterand Cosmescu Raluca Elena³

^{1,3} Universitatea din București, ² Asociația pentru Educație Continuă, Formare și Dezvoltare Profesională, București

Studiul se bazează pe informațiile existente în literatura de specialitate cu privire la conceptele de suport social perceput (Zimet et al., 1988; Abbey, 1991; Bandura, 2003) și de stare subiectivă și psihică de bine (*subjective/psychological well-being*) (Diener, 1984; Ryff, 1995; Seligman, 2002) și vizează identificarea relațiilor dintre percepția de către adolescenți a suportului de care beneficiază și starea lor de bine în plan subiectiv și psihic. La cercetare au participat 250 de elevi cu vârsta cuprinsă între 13 și 18 ani ($M = 15.07$, $SD = 1.65$), 148 de băieți și 102 fete, 81 în clasa a VI-a, 71 în clasa a VII-a și 98 în clasa a X-a în diferite școli din București. Pentru recoltarea datelor s-au utilizat 3 scale (Scala suportului social perceput, Zimet, Dahlem, Zimet & Farley, 1988 și scalele stării de bine în plan subiectiv, în general și raportat la mediul școlar, și scala stării de bine în plan psihic, Negovan, 2010). Analiza corelațională a permis identificarea unor relații pozitive, semnificative statistic, între percepția suportului social și starea subiectivă și psihică de bine a elevilor, mai accentuate în ceea ce privește percepția suportului social din partea persoanelor semnificative din jur și la elevii din clasa a X-a. Analiza de varianță Oneway a identificat diferențe semnificative în funcție de experiența școlară a elevilor atât în percepția suportului social cât și în stare de bine referitoare la mediul școlar (mai accentuate la elevii din clasa din clasa a VI-a). Prin analiza multifactorială de varianță s-au identificat efecte principale și de interacțiune în diferențierea scorurilor stării de bine subiective în funcție de clasa elevilor și de nivelul suportului social perceput (mai accentuate la elevii din clasa a VIII-a). Rezultatele studiului contribuie la înțelegerea factorilor care susțin buna funcționare psihică a adolescenților în mediul școlar.

Aspecte diferențiale ale percepției de către elevi a comportamentului profesorului

conf. univ. dr. Negovan Valeria¹, lect. univ. dr. Bogdan Corina²,
student Lupu Luminița³, masterand Tiris Alexandra Iuliana⁴
^{1,3,4} Universitatea din București, ² Universitatea „Titu Maiorescu” din București

Studiul se bazează pe literatura focalizată pe calitatea mediului școlar academic asupra căreia comportamentul profesorului la clasă și modul în care este perceput de elev are o influență capitală (Ferguson și Fraser, 1999; Wubbels și Levy, 2003; Wubbels și Brekelmans, 2005). Scopul acestui studiu este de a investiga diferențele în percepția de către elevi a comportamentului interpersonal al profesorului în funcție de experiența lor școlară (clasa), implicite de vârsta lor și de gen. În studiu au fost implicați 600 de elevi, 320 de băieți și 280 de fete, cu vârsta cuprinsă între 10 și 19 ani ($M = 14.57$, $SD = 2.36$) din clasa a V-a (87 de elevi) până în clasa a XI-a (90 de elevi). Percepția de către elevi a comportamentului interpersonal al profesorului a fost măsurată cu Chestionarul privind interacțiunile cu profesorii (Frazer, 1998) care se referă la 4 dimensiuni pozitive ale comportamentului profesorului (capacitatea de lider, suportul oferit pentru autonomia elevilor, înțelegerea etc.) și la 4 dimensiuni negative (nesiguranța, nemulțumirea, severitatea, predispoziția spre admonestări). Prin analiza multifactorială de varianță au fost identificate interesante efecte principale și de interacțiune ale experienței de învățare (clasa) cu genul și vârsta elevilor în diferențierea percepției comportamentului profesorului. De exemplu, elevii mai mici (clasele a V-a – a VIII-a) își percep profesorii ca fiind mai înțelegători și prietenoși în comparație cu elevii mai mari (clasele s IX-a – a XI-a) și invers, cei din clasele mari își percep profesorii mai accentuat ca fiind severi, nesiguri și nemulțumiți. Rezultatele studiului pot oferi sugestii utile cu privire la optimizarea comportamentului profesorului în relațiile cu elevii.

Principii educaționale din perioada dacică, actuale în societatea contemporană a cunoașterii

asist. univ. drd. Negulescu Iulian
Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Lucrarea își propune să pună în evidență modul de organizare și complexitatea sistemului educațional din perioada dacică și actualitatea principiilor educaționale promovate în acea perioadă. Unele direcții pot fi adoptate pentru eficientizarea și optimizarea procesului educațional contemporan.

Delincvența juvenilă

studentă Opriș Monica
Universitatea din Oradea

Lucrarea abordează dintr-o perspectivă multidisciplinară problema copiilor aflați în conflict cu legea. Printre problemele discutate se numără delimitarea conceptuală a delincvenței juvenile, factorii cauzali ai comportamentelor ilegale ale copiilor și adolescenților, prevenirea delincvenței. În studiul nostru am aplicat chestionare unui număr de 79 copii și adolescenți, dar am utilizat și alte metode de investigare: observarea, interviul, studiul de caz etc. Fenomenul devianței a fost abordat din puncte de vedere diferite: social, economic, sociologic, psihosocial. Rezultatele privind profilul adolescenților cu comportament deviant susțin teoriile care identifică probleme la nivelul abilităților emoționale, al adaptării sociale, al relaționării și integrării.

Reglare externă, internalizare și orientarea motivației intrinseci la adolescenți

lect. univ. dr. Osiceanu Maria Elena¹, psiholog clinician Costisanu Gina Bianu², conf. univ. dr. Negovan Valeria³

¹Universitatea Tehnică de Construcții București, ²PsySens, București, ³Universitatea din București

Studiul se bazează pe conceptualizarea motivației în cadrul teoriei autodeterminării (SDT) (Deci & Ryan, 1985) inclusiv pe asumptiile acestei teorii cu privire la internalizare și integrare ca aspecte definitorii nu numai ale socializării copilului dar și ale dezvoltării individului pe parcursul întregii vieți. Scopul cercetării este surprinderea diferențelor de vârstă, experiență școlară și gen în motivația orientată spre a ști și spre a se afirma în raport cu nivelul de autonomie în reglarea motivațională. Participanții la acest studiu au fost 220 de elevi din clasa a IX-a, a X-a și a XII – a, de la trei licee din București., 72 băieți și 148 fete, cu vârsta cuprinsă între 16 și 19 ani ($M= 17.16$, $SD = 1.046$). Datele au fost recoltate prin intermediul scalei de evaluare a motivației pentru educație (Vallerand et al., 1989) și au fost supuse unor proceduri statistice precum analiza corelațională, analiza diferențială și analiza de varianță (uni și multifactorială). Analiza de varianță multifactorială a identificat efecte principale și de interacțiune ale clasei, genului, nivelului motivației extrinseci prin reglare externă și nivelului motivației introiectate asupra motivației elevilor pentru a cunoaște și pentru a se realiza (afirma). Motivația intrinsecă pentru a ști (pentru cunoaștere) este diferențiată de genul elevilor dar și de interacțiunea acestuia cu orientările motivației reglate extern și introiectate. Motivația intrinsecă orientată către realizare este diferențiată în principal de nivelul motivației extrinseci – introiectate dar și de interacțiunea dintre aceasta cu nivelul motivației prin reglare externă cu clasa și genul. Apreciem că rezultatele studiului se pot constitui în bază empirică pentru înțelegerea dinamicii dimensiunilor motivației elevilor dar și pentru consolidarea bunelor practici de consiliere a adolescenților.

Influența tehnologiei informației și comunicării asupra dezvoltării psihice

prof. logoped Pădeanu Denisa
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Dolj

T.I.C. poate sprijini dezvoltarea cognitivă, psihomotrică și socio-emoțională, dacă nu se substituie altor activități educative sau de recreere și adulții sunt alături de aceștia pentru a contracara efectele negative.

Predictori ai indeciziei în carieră

prep. univ. Perțe Andra¹, lect. univ. dr. Bîrle Delia²
^{1,2}Universitatea din Oradea

Prezentul studiu și-a propus testarea unui model explicativ al relației dintre gândirea irațională, stima de sine, anxietatea ca trăsătură, factori care prin intermediul autoeficacității în decizia de carieră contribuie semnificativ la realizarea de predicții cu privire la dificultățile de decizie în carieră. Au fost incluși în studiu 410 participanți, adolescenți (270 de elevi de liceu, clasa a XII-a și 140 de elevi de gimnaziu, clasa a VIII) cu vârste cuprinse între 13 și 19 ani (media vârstei = 16,74), dintre care 248 fete și 162 băieți. A fost utilizată analiza de cale ca metodă statistică, demonstrându-se că modelul propus a fost adecvat. În final, se discută implicațiile teoretice și practice a modelului testat.

Factorii socio-demografici ai indeciziei în carieră

prep. univ. Perțe Andra¹, lect. univ. dr. Pătroc Dan²
^{1,2}Universitatea din Oradea

Indecizia în carieră este unul dintre cele mai importante concepte ale psihologiei carierei, unii autori fiind de părere că este cel mai important concept alături de cel al intereselor vocaționale

(Kelly & Lee, 2002). Cei mai mulți adolescenți se confruntă cu indecizia în carieră și necesită suport pentru a obține succes în acest proces complex. Aici intervine rolul psihologilor școlari, vocaționali, rolul părinților, diriginților și a profesorilor. Deși se constată o creștere a preocupării în România pentru această problemă, nu sunt suficiente cercetări în domeniu, proiecte sau servicii la care să apeleze adolescenții pentru a obține suport în această privință. Prezenta lucrare este destinată încercării de a surprinde „portretul psihologic” al adolescentului indecis: Cum este el? Din ce mediu provine? Ce profil liceal urmează? Care sunt sursele care îi influențează decizia de carieră? Acestea sunt câteva din întrebările importante la care se încearcă găsirea răspunsului potrivit pentru adolescenții din România.

Evaluarea nivelului de dezvoltare al funcțiilor instrumentale la copiii cu dificultăți de învățare

lect. univ. Peter Karla
Universitatea din Oradea

La baza tulburărilor de învățare și comportament, pe lângă alte cauze posibile, se găsesc în procent de peste 20% funcțiile instrumentale slab dezvoltate sau care funcționează dizarmonic: atenția vizuală, atenția acustică, percepția vizuală, percepția acustică, memoria vizuală și verbal acustică, codarea intermodală, percepția serială, motricitatea verbală, coordonarea vizuo-motorie, orientarea spațială, kinestezia. Lucrarea se față își propune prezentarea unei metode de evaluare a acestor funcții instrumentale preluată și adaptată după psihologul austriac Brigitte Sindelar, dar și rezultatele obținute după aplicarea ei pe un număr de 60 de subiecți cu dificultăți de învățare din clasa a III-a.

Studiu investigativ asupra comportamentului prosocial al elevilor din ciclul primar

conf. univ. dr. Popa Carmen¹, prof. Bochiș Laura²

¹ Universitatea din Oradea, ² Centru Școlar de Educație Incluzivă nr. 1, Oradea

Importanța pe care cadrul didactic o acordă formării comportamentelor prosociale la elevi este reflectată, pe de o parte, de măsura în care cadrul didactic își propune obiective legate de dezvoltarea socială a elevilor și, pe de altă parte, strategiile pe care le utilizează pentru dezvoltarea repertoriului de comportamente prosociale la elevi. În acest studiu au participat un număr de 110 cadre didactice, care își desfășoară activitatea cu elevii din învățământul primar. Pe baza analizei răspunsurilor oferite de acestea la Chestionarul privind formarea și dezvoltarea comportamentului prosocial al elevilor, conceput de noi pentru acest studiu, se desprind următoarele concluzii: în activitatea instructiv-educativă din școală, cadrele didactice acordă o importanță deosebită tuturor celor trei categorii de obiective: cognitive, afective, sociale, dar acordă un timp mai îndelungat în activitate obiectivelor legate de formarea competențelor cognitive; modalitățile prin care se realizează activitățile instructiv-educative în vederea formării comportamentului prosocial la elevi, nu diferă în funcție de experiența cadrului didactic și nici în funcție de clasă. Posibilitățile de cercetare în domeniul dezvoltării sociale a elevilor în școală sunt vaste, de aceea manifestăm încrederea că în viitor vor exista mai multe explicații și, în consecință, mai multe soluții, pentru formarea și dezvoltarea comportamentului prosocial al elevilor.

Unele aspecte actuale și de perspectivă în integrarea copiilor cu deficiență mintală

prof. univ. dr. Popovici Doru Vlad Popovici¹, prof. psihopedagog
Doru Monica²

¹ Universitatea din București, ² Școala Specială Nr. 11 „Constantin Păunescu”,
București

Cercetarea experimentală a avut ca obiectiv principal examinarea abilităților, deprinderilor, comportamentelor adaptative la școlarii cu deficiență mintală, în vederea implementării unor programe educative personalizate eficiente, aplicate în domeniul integrării sociale, în cadrul mediului școlar integrat. S-a urmărit surprinderea unei perspective privind influențele deficienței mintale asupra dezvoltării sociale la elevii cu deficiență mintală, dar și măsura în care sistemul de învățământ general este pregătit să asigure servicii educaționale adecvate pentru această categorie de copii. Studiul comparativ s-a realizat la nivelul a două eșantioane de elevi cu deficiență mintală, integrați în structurile de învățământ obișnuit și din cadrul școlilor speciale. Au fost delimitate o serie de aspecte diferite, dar și asemănătoare în cadrul dezvoltării sociale la cele două loturi de școlari luați în considerare. De asemenea, au fost depistate anumite nivele de integrare socială, pe domenii de interes, reprezentative pentru etapa actuală a procesului de integrare școlară la copilul cu deficiență mintală. Din rezultatele obținute în cadrul cercetării se impune, cu necesitate, reconsiderarea rolului și ponderii tuturor factorilor implicați în integrarea socială a copilului cu deficiență mintală. Școlii integratoare îi revine sarcina de a rezolva optim, în viitor, problema resurselor umane și materiale necesare asigurării serviciilor educaționale de sprijin adecvate nevoilor elevului cu deficiență mintală.

Dependența de jocurile video în rândul adolescenților români: un profil al caracteristicilor

lect. univ. dr. Robu Viorel
Universitatea „Petre Andrei” din Iași

În zilele noastre, jocurile video exercită o atracție din ce în ce mai mare în rândul copiilor, adolescenților și al adulților. Fenomenul este explicat prin progresul tehnologiei computerelor care a făcut posibilă diversificarea design-ului și a modalităților în care variate jocuri video pot fi jucate (de exemplu: World of Warcraft, Guild Wars, Runes of Magic, Counter Strike, Starcraft 2, Crisis, Halo, Grand Theft Auto etc.). Mai multe studii au evidențiat efectele benefice pe care jocurile video le au în domeniul percepției bi- și tridimensionale, al operării cu imagini mentale, în îmbunătățirea abilității de transfer al învățării, precum și în domeniul cooperării în cadrul echipelor. De asemenea, numeroase cercetări și-au centrat atenția asupra consecințelor negative pe care le are abuzul sau dependența de jocuri video. Această lucrare este centrată pe caracteristicile personale ale adolescenților care joacă în mod excesiv jocuri video, accentuând asupra pașilor pe care părinții îi pot urma, în vederea controlării timpului pe care copiii sau adolescenții îl petrec jucând jocuri video computerizate.

Studierea relației strategiilor și stilurilor de învățare cu motivația, cognițiile iraționale și performanța academică

lect. univ. dr. Roman Daniela¹, masterand Bodea Ioana Daniela²
^{1, 2}Universitatea din Oradea

Problematika stilurilor de învățare reprezintă un element intens studiat și destul de controversat în literatura de specialitate. Studiile efectuate în acest sens confirmă faptul că stilurile de învățare sunt elemente fundamentale în procesul de învățare de care trebuie să ținem cont atunci când vorbim despre dezvoltarea de abilități și competențe la cel care învață. Cercetarea de față vine să întărească

ideea conform căreia strategiile și un stil de învățare eficient pot duce la obținerea unor performanțe superioare. Punctul de plecare al acestei cercetări îl constituie diverse studii realizate în literatura de specialitate (Vermunt, 1998) care identifică patru stiluri de învățare, fiecare stil contribuind la performanțe mai scăzute sau mai ridicate ale studenților, bineînțeles luându-se în considerare și alți factori care pot influența performanța academică, precum tipurile de motivație implicate în învățare sau cognițiile iraționale care pot să își pună amprenta asupra performanței studenților. Datele au fost culese de la un număr de 88 de studenți, anul I și III Psihologie, care au completat următoarele instrumente: Inventarul stilurilor de învățare (ILS- Vermunt, 1998; Scala de atitudini și convingeri (ABS – 2-DiGiuseppe, Robin, Leaf și Gormon, 1989); Chestionarul pentru studierea procesului de învățare (R-SPQ-2F – Biggs, 1987); Chestionarul tipurilor de reglare școlară (C.T.R.S – Drugaș, 2008). Rezultatele obținute indică faptul că studenții avansați reușesc să se mobilizeze mai ușor atunci când vine vorba de a apela la diverse strategii de procesare în adâncime a informației, analizează mai ușor materialele pe care le au de studiat, comparativ cu studenții din anul I, care se află în plin proces de adaptare la cerințele mediului academic. Se înregistrează diferențe semnificative și în ceea ce privește managementul informațiilor, a abilităților metacognitive, dar mai ales din prisma modelelor mentale ale învățării. În plus, cu privire la modul în care se asociază diverse variabile, am obținut corelații între performanță și diverse strategii, stiluri de învățare și tipuri de motivații. Explicațiile pot fi fundamentate pornind de la ipoteza dezvoltării, dar și având în vedere ipoteza contextuală.

Pot fi modificate concepțiile studenților despre învățare într-un mod constructiv? Implicații în dobândirea de abilități și competențe

lect. univ. dr. Roman Daniela¹, psiholog Bolojan Manuela²
^{1,2}Universitatea din Oradea

Pornind de la rezultatele diverselor studii realizate în literatura de specialitate (Vermunt, 1995, Theophilides 1997, Schatteman și colab. 1997, Entwistle, 2000), care stipulează că educația universitară poate fi îmbunătățită considerabil prin schimbarea pattern-urilor de învățare ale studenților, în învățare direcționată spre semnificație și uneori către cea direcționată spre aplicare, cercetarea de față își propune să studieze acest aspect. Prin programul de intervenție propus, studenții sunt încurajați să adopte strategii autoreglatoare și un stil de învățare care să le eficientizeze activitatea de învățare atât sub raportul performanțelor academice cât și al dezvoltării abilităților și competențelor sociale și emoționale. Datele au fost culese de la un grup de 60 de studenți (53 de fete și 7 băieți), anul I ai Facultății de Științe Socio-Umane, departamentul Psihologie, distribuiți în trei eșantioane: grup experimental (20 de studenți), grup control (20 de studenți), grup placebo (20 de studenți). Participanții au completat două instrumente: Inventarul stilurilor de învățare (ILS) (Vermunt, 1998, adaptat de Roman, 2010) și Chestionarul pentru studierea procesului de învățare R-SPQ-2F (Biggs, 1987), care au fost aplicate atât în faza de pretest cât și după terminarea programului de training. Analiza datelor arată că s-au înregistrat diferențe semnificative pentru studenții participanți la programul de intervenție, în sensul creșterii utilizării strategiilor centrate pe semnificație și aplicarea cunoștințelor, a creșterii procesării aprofundate și a abilităților metacognitive. Aceste modificări se înregistrează nu doar la nivelul strategiilor de procesare și reglatorii ci și la nivelul modelelor mentale și la nivelul opiniilor despre învățare care includ și factori socio-afectivi. Pattern-urile dobândite au un efect pozitiv asupra șanselor de reușită la examene, a notelor și ratei pregresului.

Autoreglare vs. reglare externă a învățării academice. Relația cu stilul de predare

lect. univ. dr. Roman Daniela¹, lect. univ. dr. Coturbaș Lioara²
^{1,2}Universitatea din Oradea

Perspectiva asupra congruenței (asocierii) și divergenței (lipsei asocierii) între abordările învățării și predării face posibilă identificarea sarcinilor de învățare, situațiilor etc. care împiedică sau chiar fac imposibilă dezvoltarea abilităților de învățare autoreglată și schițarea sarcinilor de învățare, materialelor, elementelor care stimulează această dezvoltare. Studiul prezent a testat prezența acestor două dimensiuni în cazul datelor culese de la 206 studenți de la departamentul psihologie, anul I de studiu, pentru două discipline pe care studenții le studiază, precum și de la profesorii care le predau. Rezultatele obținute confirmă faptul că studenții dețin abilități de învățare autoreglată, dar că există un număr mare de studenți care sunt încă reglați extern. În plus, la nivelul cursurilor specifice, datele arată că studenții își schimbă strategiile de învățare în funcție de materii, dar și faptul că studenții folosesc aceleași strategii la cursuri diferite. Pare a exista o componentă specifică a contextului și una individuală în folosirea strategiilor de învățare. Explicațiile propuse sunt în termenii funcțiilor învățării (cognitive, afective și normative), care influențează modalitatea de control exercitată de profesor (puternic, prin colaborare și slab). Considerăm că progresele ulterioare în această înțelegere (a faptului că studenții învață din instrucție) trebuie să ia în considerare efectele combinate pe care predarea și învățarea le au una asupra celeilalte.

Impactul *parenting*-ului incomplet și al statutului socio-economic asupra dezvoltării socio-emoționale a școlarului mic

lect. univ. dr. Roman Daniela¹, psiholog Mermeze Simona²
^{1,2}Universitatea din Oradea

Lucrarea de față și-a propus să analizeze impactul *parenting*-ului incomplet și al statutului socio-economic în dezvoltarea socio-

emoțională a școlarului mic. Cercetarea s-a axat pe 3 aspecte: stima de sine, iraționalitatea și comportamentul social. Pentru a analiza și măsura aceste 3 dimensiuni au fost utilizate următoarele instrumente: Scala Hare a stimei de sine (Hare Self-Esteem Scale- Bruce R. Hare, 1985), Scala de iraționalitate pentru copii și adolescenți (CASI - The Child and Adolescent Scale of Irrationality - Bernard și Laws, 1988), Indicatorul evaluării comportamentului copiilor (Behavior Rating Index for Children – BRIC – Stiffman, Orme, Evans, Feldman, Keeney, 1984) și Scala de autocontrol (Self-Control Rating Scale; Ph. Kendall și L. Wilcox, 1979). Rezultatele arată că scorurile obținute pe dimensiunea STIMĂ DE SINE sunt mai ridicate în cazul copiilor proveniți din familiile biparentale respectiv cu un statut socio-economic mai ridicat. Diferențe semnificative se observă și în cazul dimensiunii IRAȚIONALITATE, unde copiii proveniți din familii monoparentale, respectiv cu un nivel socio-economic mai scăzut au raportat scoruri mult mai mari decât copiii proveniți din familii biparentale și cu nivel socio-economic ridicat. În cazul dimensiunii COMPORTAMENT SOCIAL, copiii proveniți din familii monoparentale, respectiv cu un nivel socio-economic scăzut au raportat scoruri mai mari decât copiii proveniți din familii biparentale și cu nivel socio-economic ridicat. Pentru a dezvolta o personalitate armonioasă, care să îndeplinească cerințele dictate de societatea zilelor noastre, școlarul mic are nevoie de ambii părinți, de un climat familial propice, de echilibru emoțional, iar acest lucru nu poate fi realizat decât printr-o bună cunoaștere a modului plener în care copilul se dezvoltă, dar și felul în care se percepe pe el însuși și lumea în care trăiește.

Criteriile de admitere la facultate ca predictorii pentru performanța academică universitară – studiu pilot

lect. univ. dr. Roșeanu Gabriel¹, lect. univ. dr. Drugaș Marius²
^{1, 2} Universitatea din Oradea

Competiția acerbă pentru resurse umane și de ce nu pentru finanțare de la bugetul de stat a împins multe programe de studii

universitare să apeleze la așa numita „admitere pe dosare”. Cu toate că raționamentul economic este lesne de înțeles, semne de alarmă au apărut din mai multe surse: angajabilitatea redusă a absolvenților, criticile din partea angajatorilor etc. Pornind de la aceste observații ne-am propus ca principal obiectiv pentru acest studiu pilot investigarea măsurii în care criteriile de admitere la facultate reprezintă indicatori eficienți pentru performanța academică universitară. La studiu au participat 105 studenți din cadrul Facultății de Științe Socio-Umane Catedra de Psihologie ai Universității din Oradea. Am realizat o serie de analize de regresie în care am utilizat criteriile de admitere ca variabile predictor, iar notele obținute la disciplinele Neuropsihologie și Istoria psihologiei ca variabile criteriu. Rezultatele obținute indică faptul că nu toate criteriile de admitere constituie indicatori puternici pentru performanța academică universitară. Studiul atrage de asemenea atenția asupra ratei abandonului școlar, tot în relație cu criteriile de admitere și numărul absențelor din primul semestru al anului 1.

Integrarea eficientă și adaptarea copilului cu dizabilități în școala de masă și consecințe asupra reușitei școlare

psihopedagog Rozsos Raluca

Centrul de recuperare pentru copii și tineri cu dizabilități psiho-motorii „CARINE”,
„CARINE” Câmpia Turzii

Odată cu integrarea României în cadrul Uniunii Europene, ca o reacție la alinierea la standardele europene, în domeniul educațional a început să se discute mai aprofundat problema integrării copilului cu dizabilități în școlile de masă. Unitățile școlare trebuie să permită accesul copiilor cu dizabilități și de asemenea să ofere condițiile necesare pentru integrarea reușită a acestor copii. Integrarea școlară reprezintă procesul de includere în școlile de masă sau în clasele obișnuite, la activitățile de educare, a copiilor considerați ca având cerințe educaționale speciale (Gherguț, 2005). Succesul școlar nu este condiționat doar de inteligența globală a elevului. Aici intervin factori care nu țin doar de capacitățile cognitive ale copilului, ci și de particularitățile psihice ale acestuia.

Există mai mulți factori care influențează reușita școlară atât în cazul copiilor fără dizabilități, dar mai ales în cazul copiilor cu dizabilități, unde intervin unele aspecte specifice cum ar fi gradul dizabilității, nivelul de retard, conștientizarea dizabilității și astfel conștientizarea dezavantajului față de ceilalți copii. Această lucrare se bazează pe premisa că o integrare eficientă în cadrul colectivului școlar are o influență pozitivă asupra reușitei școlare. Obiectivele pe care ni le propunem sunt 1) descrierea experienței personale a trei copii cu dizabilități în școala de masă; 2) discutarea diferențelor între cadrul legal privind drepturile copiilor cu dizabilități în școală și situația reală. Ajungem la concluzia că acești copii cu dizabilități ar avea nevoie de un sprijin mai mare din partea colegilor și a profesorilor, o mai mare toleranță și acceptarea dizabilității (aspect care pornește de la educația privind egalitatea drepturilor pentru copii). De asemenea se observă necesitatea unei evaluări mai riguroase a procesului punerii în practică a cadrului legal existent din partea instituțiilor abilitate.

Predictorii psihosociali ai performanțelor academice. Construirea și validarea preliminară a unui instrument bazat pe evidențe empirice

conf. univ. dr. Rus Flaviu Călin¹, absolvent Onighi Florin²
^{1,2} Universitatea Babeș-Bolyai

Lucrarea prezintă dezvoltarea și validarea preliminară a unui inventar psihologic multidimensional care masoară factori psihosociali cu potențial de predicție a performanțelor academice. Relațiile dintre scalele acestui instrument și rezultatele academice au fost investigate pe un eșantion format din studenți înscriși în anul 1 (N = 120) din mai multe centre universitare din România. Analizele de regresie au arătat că scorurile a doua scale psihosociale (autoeficacitatea și stima de sine academică) sunt predictorii substanțiali unici ai performanțelor academice (indicate de mediile semestriale). Sunt discutate aplicațiile practice ale acestor rezultate

pentru identificarea studenților predispuși la risc academic și sunt oferite recomandări pentru studii viitoare.

Identitatea de sine a adolescentului – o reflectare a vieții relaționale

conf. univ. dr. Rusnac Svetlana¹, lect. univ. Bunescu-Chilimciuc Rodica²

^{1,2} Universitatea Liberă Internațională din Moldova

În comunicarea de față am trecut în revistă definițiile oferite conceptului de sine (identității, conceptului de eu etc.), considerând că identitatea personală și socială a adolescentului, un construct în proces de formare-transformare care reflectă fidel influențele ambianței, transformându-le în stări interne și comportamente, necesită o atenție și o tratare deosebită din partea celor care se preocupă de educarea lui. Am desprins mai multe idei, prin care autorii diferitor teorii și definiții menționează rolul identității în: 1) integrarea în spațiul social (J.C. Deschamp); 2) formarea unei trebuințe optime de autocunoaștere (H.G. Schaffer, G.W. Allport, E. Erikson etc.), necesitate prin care se identifică și locul printre ceilalți, și tendința de autodezvoltare, și orientare spre autoeficiență; 3) perceperea unicității personale (E. Erikson), importanța eului autentic (C. Rogers) și altele. E. Erikson menționa că în adolescență se accentuează căutarea de sine, determinată de: schimbările biologice prin care trece adolescentul; dezvoltarea capacităților cognitive care îl fac să se cunoască mai bine și îi permit să înțeleagă mai bine care este locul lui printre ceilalți; schimbarea sistemului de relații și a atitudinii celorlalți față de el. Obiectivul major al adolescentului devine formarea unei identități a eului durabile și sigure. Considerăm că cei trei factori determinanți ai identității de sine – simțul unității, al acordului între diverse aspecte ale eului; simțul continuității în timp al eurilor percepute și simțul reciprocității între autopercepție și modul în care individul este perceput de către ceilalți – se alimentează din conținutul relațiilor cu ambianța socială, în special al celei imediate, de referință, din emoțiile care marchează

aceste raporturi, în așa mod menționând importanța susținerii afective a procesului formării identității în adolescență.

Importanța comunicării didactice în formarea personalității adolescenților

conf. univ. dr. Rusnac Svetlana¹, lect. univ. Ruslan Russu²

^{1,2} Universitatea Liberă Internațională din Moldova

În cadrul cercetării prezentate în continuare am analizat rolul comunicării didactice în formarea intelectuală a studenților. Am pornit de la ideea, că relația dintre cadrul didactic universitar și studenți, orientată spre realizarea obiectivelor comune, se prezintă ca proces psihosocial de influențare prin limbaje specifice a atitudinilor, comportamentelor, convingerilor, componentelor motivațional-afective și volitive, care este definit cu noțiunea de comunicare didactică. În societatea contemporană marcată de rapiditatea evenimentelor și proceselor, unde comunicarea din ce în ce mai mult se transformă dintr-un schimb de mesaje clare, explicite, cu finalitate în intervenții rapide, în care nu se ține cont de corectitudinea exprimării și așteptările interlocutorului, cadrele didactice urmează să-și amplifice responsabilitatea față de cuvântul rostit și de modul în care vor transmite informația. Aceasta deoarece învățământul universitar are drept scop nu doar pregătirea profesională, dar și dezvoltarea personalității, comunicarea didactică contribuind la motivarea pentru dezvoltare și la formarea abilităților sociale pe care trebuie să le posedă un intelectual. În cadrul unei cercetări a fost examinat procesul de învățământ ca un act de comunicare didactică, în care interacționează doi actori, educatorul (profesorul universitar) și educatul (studentul), în care fiecare deține un rol bine definit. Dacă în sursele teoretice se menționează preponderent trei funcții ale procesului de învățământ: de predare, de învățare și de evaluare, în cercetarea noastră, ținând cont de scopul ei distinct, am insistat asupra unei funcții, pe care o considerăm primordială pentru învățământul universitar – de formare a personalității intelectualului. Am ținut să menționăm că relațiile afective pozitive influențează

benefic și stimulează învățarea, provoacă o implicare a studenților în formă de autoinstruire, feed-back-ul în comunicarea didactică prezentându-se ca un mecanism de reglare/autoreglare deosebit de important. Cercetarea prezintă importanță și prin studiul empiric realizat, identificând așteptările studenților față de stilul comunicativ al profesorului și aprecierile lor date acestuia.

Stimularea dezvoltării mintale la copiii cu intelect liminar prin strategii de învățare mediată

conf. univ. dr. Sas Cecilia¹, masterand Balla Dora²
^{1,2}Universitatea din Oradea

Programul de stimulare cognitivă a copiilor cu intelect liminar pe care îl propunem în lucrarea de față este fundamentat pe două dintre cele mai cunoscute teorii psihologice: teoria lui Piaget privind stadialitatea dezvoltării intelectuale și teoria experienței învățării mediate dezvoltată de R. Feuerstein. Într-o perspectivă constructivistă asupra dezvoltării, am pornit de la premisa potrivit căreia există un potențial de schimbare a nivelului de dezvoltare cognitivă la copiii cu intelect liminar dacă acestora li se aplică un program specific de antrenament și stimulare structurilor și substructurilor cognitive. Mai exact, am presupus că strategiile de învățare mediată influențează semnificativ următoarele componente ale inteligenței nonverbale la copiii cu intelect liminar: comparația figurilor, orientarea figurilor, analogia și analiza întregului. Date obținute demonstrează că învățarea mediată poate să contribuie semnificativ la dezvoltarea inteligenței nonverbale a copiilor cu intelect liminar.

Particularități psihologice ale preadolescenților cu diverse probleme școlare

conf. univ. dr. Savca Lucia
director, CDR „Armonie” al DGETS, Chișinău

Preadolescența este considerată cea mai dificilă perioadă de vârstă, plină de contradicții, ce se confruntă cu cele mai mari dificultăți. În structura personalității preadolescentului nu este nimic stabil, finit. Specific pentru puber ester încăpățânarea, neascultarea, dorința exagerată de a acționa contra. Influența factorilor nocivi, pe un fundal emoțional instabil sau condiții sociale ambientale nefavorabile, pot stimula dezvoltarea diverselor tulburărilor în sfera psihică, emoțională și comportamentală. Scopul cercetării constă în evidențierea particularităților psihologice ale elevilor cu diverse probleme școlare și elaborarea măsurilor de prevenție a lor. Lotul de cercetare a fost alcătuit din 130 de elevi din clasele medii (5-9) care s-au adresat la Centrul de Diagnosticare și Reabilitare “Armonie” al DGETS, Chișinău, având una sau câteva din tulburările sus menționate. Am realizat un studiu retrospectiv, bazat pe datele anamnestice, examenul psihologic și medical din fișele de examinare al elevilor pe perioada de 2009-2011. Au fost supuse analizei: rezultatele examenului funcțional (EEG, M-ECO, Doplerografia), structura familiei, relațiile interpersonale în familie - Desenul cinetic al familiei (interpretarea după Corman), atitudinea părinților față de puberul-problemă - (Chestionarul pentru părinți E. G. Eidemiller), reușita elevului în dinamică (din clasele primare până la momentul examinării - anamneza), IQ - Matricile progresive Raven, particularitățile psihologice individuale după grupul de tehnici: Animal inexistent, Chestionarul caracterologic Matalina, Testul proiectiv „Copacul”, „Omul”, Propoziții neterminate (Levy). Rezultatele studiului nostru au evidențiat că 76% dintre elevii cu probleme școlare acuză sechele organice ale sistemului nervos central. O bună parte dintre preadolescenții cu tulburări relaționale, tulburări de conduită, insucces școlar au în comun particularități psihologice comune, care în funcție de factorul declanșator, trebuie să fie luate în calcul la organizarea profilaxiei primare, psihocorecției

și psihoterapiei de grup: autoapreciere și stima de sine neadecvată, neîncredere în sine, nonconformist, comportament opozant, conflictual, închistare, egocentrism, toleranță scăzută la frustrate, instabilitate emoțională, anxietate sporită etc.

Evaluarea stării emoționale a copiilor în cadrul terapiei asistate de calculator a tulburărilor de vorbire

lect. univ. dr. Schipor Maria-Doina¹, Crișmaru Emilia², Schipor Ovidiu-Andrei³

^{1,2,3} Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava

Numeroase studii au indicat importanța aspectelor emoționale în cadrul terapiei vorbirii. Procesul logopedic, în special în cazul preșcolărilor și școlărilor mici, poate fi considerat grav viciat dacă nu se ține cont de starea afectivă a subiecților. De aceea, extinderea sistemului Logomon – primul software de terapie asistată a tulburărilor de vorbire pentru limba română – în sensul adăugării unui modul de recunoaștere automată a emoțiilor devine un obiectiv foarte esențial. În acest articol ne focalizăm pe evaluarea din punct de vedere emoțional a copiilor cu tulburări de vorbire. Sunt combinate două strategii: evaluare externă (grilă de observație) și respectiv auto-evaluare (cu ajutorul emoticon-urilor), astfel încât să fie crescută acuratețea procesului de recunoaștere. Aceste informații, asociate cu parametrii biometrici și paraverbali specifici, sunt absolut necesare pentru antrenarea modului de recunoaștere automată a emoțiilor.

Copiii expuși la violența domestică și atitudinea lor față de agresivitate

conf. univ. dr. Secui Monica¹, lect. univ. drd. Hălmăjan Angelica²,
lect. univ. dr. Decsei-Radu Alina³, lect. univ. dr. Bora Carmen⁴, lect.
univ. dr. Roman Daniela⁵, prof. univ. dr. Danciu Magda⁶

^{1, 2, 3, 4, 5, 6} Universitatea din Oradea

Problematica efectelor expunerii copiilor la violența dintre partenerii cuplului marital este abordată într-un număr mare de lucrări ale autorilor din străinătate începând cu anii '80, în România interesul pentru această temă fiind de dată mai recentă. Specialiștii atrag atenția asupra problemelor socio-emoționale și comportamentale asociate situației în care copilul este martor la actele de violență îndreptate împotriva mamei sale și insistă asupra nevoii de a recunoaște complexitatea relației dintre expunerea la violența domestică și posibilele sale consecințe. Lucrarea noastră se axează asupra atitudinii față de agresivitate a copiilor care provin din familii în care mama este victimă a abuzului partenerului. Lotul de 43 de copii, cu vârsta cuprinsă între 9 și 11 ani, expuși la violența domestică, a fost recrutat cu ajutorul psihologilor școlari din instituțiile în care învățau acești copii. În studiul a fost cuprins și un grup de 43 de copii din familii fără istoric de violență, colegi de clasă ai copiilor expuși la VD. Surprinderea atitudinii față de conduitele agresive a fost realizată printr-o probă propusă de un colectiv de cercetători în cadrul studiului transnațional „Un efect indirect nociv al violenței: victimizarea copilului și re-victimizarea mamei prin expunerea copilului ei la violența îndreptată împotriva sa”(Koutselini și colab., 2011, proiect în derulare sub Programul DAPHNE III). Proba prezintă copiilor o serie de situații/ scenarii și solicită alegerea unei modalități de acțiune în registru asertiv, pasiv sau agresiv. Comparațiile realizate indică o tendință mai ridicată a copiilor expuși la violența domestică de a reacționa într-o manieră agresivă în situațiile ambigue, caracterizate de frustrare. De asemenea acești copii, comparativ cu cei din familii fără istoric de violență, declară mai frecvent că vor adopta un comportament pasiv în situațiile în care sunt martori la acte de agresivitate împotriva unui covârșnic.

Rezultatele sunt comentate pornind de la cercetările relevante din domeniu.

Planificarea familială la tineri

conf. univ. dr. Stanciu Simona¹, lect. univ. dr. Dejeu Gheorghe²
^{1,2} Universitatea din Oradea

Lucrarea de față propune o analiză teoretică a planificării familiale - ca determinare conștientă a numărului de copii și eșalonare în timp a nașterilor și prezentarea și interpretarea rezultatelor obținute prin investigarea cunoștințelor de planing familial și de educație sexuală în rândul unui eșantion de tinere din județul Bihor. Este descris pe scurt cadrul teoretic privind planificarea familială și educația sexuală. Se prezintă cercetarea realizată pe un eșantion alcătuit din 100 femei tinere, cu vârsta cuprinsă între 15-25 ani, privind cunoștințele și utilizarea mijloacelor contraceptive și avortului, pornind de la date statistice și finalizând cu concluziile studiului de teren.

Atitudinea față de avort în rândul adolescenților români. Implicații pentru intervenția psihologilor școlari

studentă Șegărceanu Nicoleta Loredana¹, student Chiper Alexandru²
^{1,2} Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Avortul reprezintă o problemă fundamentală a societății umane, care ne dezvăluie o pletoară complexă de întrebări din punct de vedere medical, etic, politic, legal, psihologic și social. Multe adolescente și tinere ajung să apeleze la clinicile specializate în realizarea avorturilor, ca urmare a unor sarcini nedorite. Consecințele avortului în rândul tinerelor constituie subiect de interes pentru cercetătorii și practicienii din diverse domenii. Prezentul studiu evidențiază principalele rezultate ale unei anchete, care a fost realizată pe bază de chestionare și care a vizat atitudinea față de fenomenul avortului în rândul adolescenților români. Patru

chestionare scurte, construite de către autori, au fost administrate unui număr de 386 de elevi (186 de băieți și 195 de fete) din două licee ieșene. Datele au evidențiat mai multe aspecte interesante ale atitudinii față de avort în rândul adolescenților, dintre care enumerăm: a) 62.9 % dintre băieți, față de numai 30.2 % dintre fete, au răspuns afirmativ la întrebarea: „Consideri că relațiile sexuale la vârsta adolescenței sunt un lucru cât se poate de firesc ?”; b) deși, comparativ cu fetele, băieții au manifestat tendința de a exprima o atitudine mai pozitivă față de actul avortului, diferența a fost ne semnificativă; c) pe de altă parte, băieții au exprimat o atitudine mai nefavorabilă față de utilizarea mijloacelor contraceptive, diferența față de fete fiind semnificativă; d) 55.9 % dintre băieți, respectiv 62.05 % dintre fete au considerat că nimeni nu ar trebui să critice sau să intervină în decizia a doi parteneri de a păstra sau întrerupe sarcina, deoarece aceștia au dreptul să facă ce doresc cu viața lor; e) peste 72 % dintre băieți, respectiv 88 % dintre fete au indicat faptul că, dacă adolescenții ar avea o relație mai strânsă și mai deschisă cu părinții, profesorii și cu psihologul școlar, nu s-ar mai ajunge la atâtea întreruperi de sarcini nedorite; f) aproximativ 80 % dintre băieți, respectiv peste 88 % dintre fete au răspuns afirmativ la întrebarea: „Consideri că, încă din clasele V-VIII, în școală ar trebui să se facă mai multă educație pentru o viață sexuală sănătoasă?”. Rezultatele sunt discutate în lumina implicațiilor pe care le au pentru intervenția educațională, pe care o pot realiza psihologii școlari, în vederea prevenirii sarcinilor nedorite în rândul adolescentelor și, prin aceasta, a fenomenului avortualității.

Jocul pe calculator - O metodă alternativă de evaluare a toleranței la frustrare?

psiholog drd. Șipoș-Gug Sebastian¹, psiholog drd. Tocai Ioana², conf. univ. dr. Trip Simona³

^{1,2} Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, ³ Universitatea din Oradea

Metodele clasice de investigare ale cognițiilor iraționale, cu ajutor instrumentelor aplicate în scris, au limite în aplicabilitatea lor,

în special la copii, însă până în prezent alternativele erau costisitoare ca timp sau resurse. Prin urmare am propus un nou instrument de evaluare al toleranței la frustrare sub forma unui scurt joc pe calculator, în decursul căruia jucătorul este pus într-un număr de situații în care trebuie să facă o alegere. Investigarea caracteristicilor psihometrice ale noului instrument s-a realizat pe un eșantion de 95 de copii cu vârsta cuprinsă între 9 și 11 ani. Fidelitatea, sub forma consistenței interne, obținută la nivel instrumentului este de $\alpha=0.795$ și în cazul scalelor Răspuns Adaptativ: $\alpha=0.731$, respectiv Răspuns Dezadaptativ: $\alpha=0.665$. Am investigat de asemenea validitatea convergentă, de discriminare, de criteriu și cea ecologică, valorile obținute fiind satisfăcătoare. Prin urmare rezultatele obținute ne confirmă posibilitatea utilizării instrumentului propus pentru evaluarea toleranței scăzute la frustrare, urmând a determina în practică dacă această metodă de evaluare se dovedește superioară celei clasice.

Incluziunea școlară și socială a copiilor cu cerințe educaționale speciale. Factori psihologici implicați și principii psiho-pedagogice de intervenție

conf. univ. dr. Șleahțișchi Mihai¹, conf. univ. dr. Gonța Victoria²

^{1,2} Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Omul este o ființă bio-psiho-socială, care se dezvoltă, se autorealizează și se simte fericit doar fiind integrat în societate. Persoanele, care nu se simt integrate, dezvoltă comportamente distructive, stări psihice tensionate, ce fac să sufere și ele și societatea. Scopul oricărei societăți este de a-și menține echilibrul, ordinea socială și normativă. Acest deziderat se poate atinge prin funcționarea optimă a elementelor structurii sociale a grupurilor, colectivităților și instituțiilor și prin integrarea armonioasă a indivizilor în diversele sfere ale societății. Pentru realizarea acestor scopuri funcționale, societatea și-a creat și perfecționat mecanisme specifice de socializare și integrare socială. Integrarea presupune transferul dintr-un mediu mai mult sau mai puțin separat (segregat)

într-un mediu obișnuit (sau cât mai apropiat de acesta). Vrășmaș T. (1996), I. Mușu stabilesc că integrarea socială nu poate fi separată de cea școlară, ea nu este doar post-școlară ci se construiește treptat, pe măsura devenirii copilului prin educație, ca adult, „ființa socială”. De-a lungul istoriei, după cum subliniază I. Mușu, P. Daunt, T. Vrășmaș, copiii cu CES au fost segregati pentru a fi izolați de sistemul învățământului general în instituții separate – de obicei rezidențiale – care făceau parte din sistemul învățământului special. Un rol important în modificarea atitudinii față de problema educației copiilor cu CES l-au avut rezultatele unor cercetări care demonstau cu certitudine, că acei copii, care au fost educați în instituții speciale, nu fac progrese mai mari, comparativ cu cei rămași în medii educaționale obișnuite (N. Aubin, 1970; A. Abraham, 1976; M. Wolf, 1981; M. Ainscow, 1994, 1995; B. Bettelhem, 1974; M. Dumitriana, 1992; E. Erikson, 1993; P. Ionescu, 1987 ș.a.). Opiniile lor le-au împărtășit și alți specialiști preocupați de problema educației copiilor cu CES. Datorită acestui fapt, în secolul XX, modelul educației segregate, destinat tuturor categoriilor de copii cu probleme în dezvoltare, a fost supus unor critici severe și cercetat din punct de vedere al acțiunii asupra copiilor. Teoria pedagogică contemporană tinde să se îndepărteze de termenii care pot eticheta copii cu diverse probleme de dezvoltare și/sau învățare. Accentul se pune pe cerințele educative individuale ale copilului care are o problemă de dezvoltare/învățare, utilizându-se termeni de circulație internațională care semnifică calitatea de ființă umană: copil cu deficiență, și/sau incapacitate (T. Vlasova, 1967; V. Lubovski, 1989; M. Pevzner, 1979; A. Gozova, 1984; L. Vîgodski, 1965; N. Malofeev, 1996; N. Bucun, 1986; L. Șipițina, 2000 ș. a.). Educația incluzivă /integrată vine să răspundă cerințelor educative speciale ale copiilor prin individualizarea educației, prin asigurarea accesului la educație pentru toți copiii din perspectiva drepturilor copilului. Educația integrată a copiilor cu CES urmărește dezvoltarea la aceștia a unor capacități fizice și psihice care să-i apropie cât mai mult de copiii normali, a implementării unor programe cu caracter corectiv-recuperator, stimularea potențialului restant, ce permite dezvoltarea compensatorie a unor funcții menite să le suplinească pe cele deficitare, crearea climatului afectiv în vederea formării motivației

pentru activitate, formarea unor abilități de socializare și relaționare cu cei din jur, dezvoltarea comportamentelor adaptative și a însușirilor pozitive ale personalității etc. Deși societatea contemporană manifestă un interes sporit față de problema incluziunii copiilor cu dizabilități, nu se iau în considerație factorii interni de personalitate a acestora pentru ușurarea - facilitarea procesului incluziunii. Majoritatea cercetărilor realizate în acest domeniu țin de condițiile obiective ale incluziunii: programe individualizate, Curriculum adaptat, pregătirea cadrelor didactice, a terenului colectivului școlar pentru includerea acestor copii. Personalitatea copilului cu cerințe educative speciale astfel, rămâne în umbra condițiilor obiective. În acest sens am decis să studiem personalitatea copiilor cu CES și să propunem în rezultatul studiului un model psiho-pedagogic de optimizare a personalității copiilor cu CES – ca factor de primă importanță în procesul de integrare și incluziune școlară și socială a acestora.

Metode și tehnici de creștere a eficienței în comunicarea de grup

prof. înv. primar și preșcolar Tănase Maria
Grădinița nr. 42 Oradea

Comunicarea didactică este extrem de complexă, aceasta pe de o parte prin faptul că implică numeroase comportamente: mimica, gesturile, comunicarea verbală, relații între aceste elemente cât și un dezechilibru între modalitățile de comunicare ale profesorului și cele ale elevului. Alături de barierele fiziologice, apar elemente psihologice ce țin de voința și fondul afectiv-emoțional al elevului. Legătura dintre comunicare și educație se realizează în mod direct prin metodele interogative. Metodele interogative se referă mai mult la aspecte gramaticale ale comunicării didactice, la procedee de utilizare a întrebărilor. Comunicarea se realizează și prin funcții de variabile, ipoteze ce vizează procesarea informației, descoperirea și invenția. Tehnicile euristice sunt cunoscute sub denumirea de metode de învățare prin descoperire. Folosite în cadrul programelor

educative, vizează stimularea inteligenței elevilor în direcția procesării cunoștințelor pentru a ajunge la invenții și descoperiri. Metodele de stimulare a creativității vizează activitățile educative și culturale, prin producerea unor idei noi, valoroase cu resurse puține. Identificând diverse principii și tehnici, Jean Claude Abric, apreciază că: „pentru a se dezvolta creativitatea în cadrul grupului, presupune un climat cald, spontan și ludic. ”(J.C. Abric,2002,pag.119).Din perspectiva didacticii moderne, tehnicile de stimulare a creativității sunt: brainstormingul, sintetica, metoda Phillips 66, dezvoltarea panel. Concepând vechile metode de predare și învățare ca strategii de activizare a elevilor, Miron Ionescu și Vasile Chiș, se detașează de tradiționalele procedee expositive și se îndreaptă spre algoritimizare, modelare și învățare cu ajutorul calculatorului. În activitatea preșcolară, jocurile pe calculator sunt îndrăgite de copiii, în special cu tematica: „Micul ecologist”, „Castelul fermecat”, „Poliția în acțiune”etc., unde preșcolarii rezolvă labirinturi, puzzle-uri sau își exersează noțiunile matematice. Metoda învățării în grupuri mici are la bază întărirea coeziunii grupului de lucru și creșterea gradului de interacțiune între copii. Una dintre activitățile caracteristice ale copilului de vârstă preșcolară, jocul, devine una din principalele metode extrem de eficientă în munca instructiv-educativă. Utilizarea metodelor de interacțiune în cadrul școlii unde accentul cade pe interacțiunea educator-elev, ocupă un loc important în paradigmele procesului de învățământ.

Să învățăm să ne acceptăm pe noi înșine și pe ceilalți. Program de dezvoltare rațional emotivă și comportamentală pentru preșcolari

psiholog drd. Tocai Ioana¹, conf. univ. dr. Trip Simona², psiholog drd. Șipoș-Gug Sebastian³

^{1,3} Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, ³ Universitatea din Oradea

Aria restrânsă de existență a unor programe de Educație rațional emotivă și comportamentală la nivelul vârstei preșcolare, semnalează necesitatea acestora și prin urmare sprijină cercetarea de

față prin care se urmărește demonstrarea eficienței unui program de educație rațional emotivă și comportamentală în modificarea unor cogniții disfuncționale, a unor emoții și comportamente dezadaptative, adresat preșcolarilor și aplicat în grădiniță. Acest program cuprinde trei module care urmăresc educația emoțională, dezvoltarea dimensiunii de acceptare necondiționată, respective dezvoltarea dimensiunii stimei de sine și se desfășoară pe parcursul a 6 luni, 2 activități/ săptămână. Lotul total este alcătuit din 58 de subiecți, cu vârsta medie de 5,5 ani, folosind ca variabilă dimensiunea acceptării necondiționate la copii preșcolari, modificările fiind măsurate prin intermediul a trei indici : cogniții, emoții, comportamente. Protocolul de instrumente constă în grile de observație și povestioare cu început dat, elaborate în scopul cercetării și aplicate în fază de pretest și posttest cu grup de control. Pentru facilitarea aplicării intervenției , s-a atins implicit și un alt obiectiv al cercetării, respectiv echiparea copiilor cu un set de cunoștințe, deprinderi și atitudini de factură rațional emotivă. Concluziile cercetării dovedesc eficiența programului de Educație rațional emotivă și comportamentală adresat copiilor prin dezvoltarea unor deprinderi de gândire rațională și a unor emoții și comportamente adaptive în ceea ce privește dimensiunea acceptării necondiționate la copii preșcolari incluși în studiu.

Fetele sunt... Băieții sunt... Mituri, stereotipuri și diferențe de gen la vârsta preșcolară

educatoare Toia Viorica¹, educatoare Bistran Mihaela², masterand

Duma Mirela³, lect. univ. dr. Bîrle Delia⁴

^{1,2}Grădinița nr. 44 Oradea, ^{3,4}Universitatea din Oradea

Tema diferențelor între sexe și a stereotipurilor de gen este deosebit de provocatoare pentru mediul educației preșcolare. Cadrele didactice consideră adesea o provocare să stimuleze copiii, fete și băieți, să se joace împreună, cel mai adesea în jocul liber vom observa fetele jucându-se într-o parte a sălii sau a spațiului de joacă, iar băieții în altă parte. Deseori jucăriile pe care le primesc sunt

diferite, sunt și numite „jucării pentru fete” și „jucării pentru băieți”, jocurile sunt pentru fete sau pentru băieți. Scopul cercetării este acela de a verifica dacă apartenența la gen a copiilor preșcolari determină diferențe importante în ceea ce privește nivelul informațiilor cu privire la diferite activități, ocupații, trăsături specifice genului propriu sau genului opus. Subiecții sunt reprezentați de o clasă de preșcolari, care aparține de Grădinița numărul 44 (cu program prelungit) din Oradea. În total sunt 30 de participanți, 17 băieți și 13 fete. În urma evaluării preșcolariilor de 4-5 ani prin utilizarea setului de probe am constatat că există diferențe între băieți și fete în ceea ce privește ariile majore de funcționare ale acestora respectiv se confirmă prezența, dezvoltarea și perpetuarea stereotipurilor de gen la preșcolari.

Un program universal de intervenție primară pentru comportamente agresive la elevii de liceu

conf. univ. dr. Trip Simona¹, lect. univ. dr. Bora Carmen²
^{1,2} Universitatea din Oradea

Toleranța scăzută la frustrare (LFT) reprezintă cerința ca lumea să fie așa cum ne dorim noi. Studiile au arătat faptul că LFT este legată de unele probleme de auto-control. Obiectivul prezentului studiu este de a evidenția eficiența unui program de prevenție primară de scurtă durată bazat pe creșterea toleranței la frustrare în vederea reducerii furiei și a comportamentele agresive la elevii de liceu. Eșantionul a fost compus din 350 de elevi distribuiți în lot experimental, lot placebo și lot de control. În pretest și posttest participanților li s-au administrat Scala de toleranță scăzută la frustrare pentru elevi (Trip și colab., 2009), CASI (Bernard și Cronan, 1999), MACI (Millon și colab., 2005), STAXI-CA (Victoria del Barrio și colab., 2003). Elevii din lotul experimental au participat la 9 activități de educație rațional emotivă și comportamentală (REBE), iar cei din lotul placebo a 9 activități de educație pentru sănătate. Lotul de control nu a beneficiat de nici un fel de intervenție. Analiza statistică a datelor a evidențiat modificări la nivelul tuturor

variabilelor luate în calcul. Rezultatele oferă suport atât pentru eficiența, cât și pentru necesitatea implementării acestui tip de intervenție în școală.

Studiul experimental al conflictelor conjugale la tinerii din concubinaj și la cei căsătoriți

conf. univ. dr. Verdeș Angela

Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău

Societatea modernă influențează din ce în ce mai mult căsătoriile și respectiv concubinajele. Numărul cuplurilor care oficializează legământul legal a scăzut dramatic. Acest fapt ne-a determinat să efectuăm un studiu comparat al tinerilor care sunt căsătoriți și cei care coabitează, axându-ne pe cercetarea particularităților conflictelor conjugale la acești tineri. Am presupus că subiecții din concubinaj și cei căsătoriți manifestă particularități diferite ale conflictelor conjugale. Realizarea experimentului constatativ ne-a permis să facem un șir de concluzii, ce vor fi descrise în continuare. (a) Problemele conflictuale privind copiii, prietenii, sănătatea, alcoolul și drogurile, precum și probleme legate de carieră sunt specifice tinerilor ce coabitează; (b) În comunicare tinerii din uniunile liber consensuale au preluat modelul de evitare și retragere în situații de conflict. Iar prezența intimității, la ei depinde de lipsa conflictelor privind copiii; (c) La persoanele ce coabitează, partenerii sunt înțeleși în măsura în care comunicarea este nonconflictuală. Pentru ca partenerii din cuplurile de concubinaj să fie pe aceeași lungime de undă în privința problemelor emoționale și să fie deschiși unul față de celălalt este necesar să nu fie prezentă manifestarea geloziei; (d) Tinerilor căsătoriți le sunt specifice comunicare reciprocă și intimitate accentuată; (e) Strategia de retragere în comunicare mai des este utilizată de către tinerii ce sunt căsătoriți, iar prezența conflictelor legate de comunicare, de religie, de organizarea și petrecerea timpului liber și de manifestarea geloziei la tinerii căsătoriți, duc în consecință la evitarea partenerului, pentru a evada de conflictele în sferile nominalizate.

Modalități de stimulare a potențialului creativ la vârsta preșcolară, prin activitățile de educație plastică

educatoare Vereș Anima¹, educatoare Bistran Mihaela²

¹ Grădinița nr. 48 Oradea, ² Grădinița nr. 44 Oradea

Importanța cunoașterii unor variate modalități de stimulare a potențialului creativ, la vârsta preșcolară, prin activitățile de educație plastică consider că rezultă din necesitatea abordării moderne a acestei discipline, fără a neglija tradiționalul, cu influențe pozitive asupra dezvoltării intelectuale a copiilor, ideea centrală constituind-o faptul că: un om care a fost educat în spiritul frumosului nu numai că va ști să aprecieze un lucru de artă sau va ști să privească și să înțeleagă un tablou într-o expoziție, dar – lucrul cel mai important – acel om va deveni un om sensibil ce va căuta să creeze ambianță în tot ce-l înconjoară, să păstreze frumusețile naturii, să-și organizeze un spațiu cromatic care să-l stimuleze și să-i creeze sentimente plăcute.

Aspectele dimensionale ale consilierii în cadrul școlar

conf. univ. dr. Virlan Maria¹, lect. drd. Frunze Olesea²

^{1,2} Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău

Consilierea este un proces intensiv de abordare a asistenței pentru persoanele normale, care doresc să-și atingă obiectivele și să funcționeze mai eficient, considerăm că aspectele dimensionale ale consilierii în cadrul școlar merită o atenție deosebită. Consilierea psihologică reprezintă o direcție specifică în activitatea psihologului școlar. În cadrul consilierii, psihologul, utilizând cunoștințe profesionale, științifice, trebuie să creeze condiții pentru client, în care acesta ar putea să-și conștientizeze resursele proprii pentru soluționarea problemelor psihologice existente. Sarcinile de bază ale consilierului sunt: acceptarea și înțelegerea celui consultat; conștientizarea propriului “Eu”; susținerea clientului în soluționarea propriilor probleme; reflexia asupra propriilor emoții, gânduri, intenții apărute pe parcursul consilierii, pentru evitarea contopirii și a

contratransferului. Vom diferenția noțiunile de „psiholog-consilier” și „psiholog școlar, care se ocupă de consiliere ca direcție specială de activitate”. Principiile consilierii psihologice sunt: principiul respectării intereselor copilului, atitudine binevoitoare față de client, orientarea către normele și valorile clientului, anonimitatea și confidențialitatea, cooptarea clientului în procesul consilierii, principiul neutralității și caracterului deschis. Tipurile de psihoconsiliere pot fi clasificate după durată, după conținut, după modul de organizare a consilierii. Gama problemelor soluționate de către consilierul școlar este diversă, deoarece ele sunt într-o tangență directă cu clienții (Cadrele didactice, Părinții, Elevii). În consiliere psihologul poate ocupa un număr limitat de poziții, cele mai eficiente și necesare fiind psiholog – povățuitor neutru, psiholog – programator, psihologul – ascultător, psihologul – „oglină”, psihologul – „catalizator”. În prezentul articol se analizează tehnicile utilizate de către psihologul școlar la etapa inițială a demarării procesului de consiliere. În continuare se prezintă desfășurarea activității de consiliere cu părinții copiilor de diferite vârste (preșcolară, școlară mică, adolescență). Articolul reflectă și tehnicile de lucru a consilierului școlar cu elevii a căror probleme sunt: depresia, neîncrederea în sine, timiditatea, subaprecierea. Inevitabil psihologul școlar oferă servicii profesorilor din instituții preuniversitare, de aceea ținem să aducem la cunoștință și specificul consilierii acestora.

Relația dintre valorile profesionale ale adolescenților și orientarea către cariera militară

Vlădoiu Anca Daniela
Universitatea din București

Prezentul studiu, bazat pe informațiile din literatura de specialitate cu privire la alegerea profesiei, vizează relația dintre opțiunea adolescenților pentru o carieră militară și valorile lor profesionale. La cercetare au participat 575 de elevi din clasele X-XII, din 8 județe, 235 de băieți și 340 de fete, cu vârste cuprinse între

16 și 20 ani ($M = 17.79$, $SD = .739$). Datele au fost culese cu ajutorul unei baterii de chestionare cuprinzând inventarul de valori profesionale elaborat de D.E. Super (1970), în adaptarea lui S. Chelcea (1994). Prelucrarea datelor a inclus analiza corelațională, respectiv analiza diferențială și de varianță. Prezentul studiu se focalizează în principal pe relația dintre intenția elevilor de a urma o instituție cu profil militar în raport cu 4 dintre valorile profesionale măsurate de instrumentul utilizat, respectiv: creativitatea, independența, avantajele materiale, siguranța, varietatea. Rezultatele analizei de varianță multifactorială (MANOVA) au evidențiat faptul că valorizarea avantajelor materiale, dar și a varietății într-o profesie este diferențiată în funcție de interacțiunea dintre profilul liceului, clasă, existența intenției de a urma cursurile unei instituții militare de învățământ superior și nivelul aprecierii profesiilor din domeniul militar. Pe de altă parte, nivelul de valorizare a siguranței și independenței în interacțiune cu profilul liceului și cu variabila clasă diferențiază intenția acestora de a urma cursurile unei instituții militare de învățământ superior. Rezultatele acestui studiu se încadrează în seria datelor empirice care pot fi utilizate în cadrul programelor de consiliere școlară și vocațională.

Aspecte privind calitatea trainingurilor centrate pe burnout - modele de bune practici în prevenire și intervenție

conf. univ. dr. Zdrehuș Cristina¹, psiholog drd. Borza Adriana
^{1, 2} Universitatea din Oradea

În elaborarea trainingului pentru prevenirea și intervenția în caz de burnout, unul din aspectele problematice a fost găsirea modelelor de bune practici care s-au dovedit deja eficiente. În bazele de date articolele pe această temă sunt puține și prezintă rezultate controversate. Designul unui training pe o temă clinică slab conturată atât în DSM IV cât și în ICD-10, respectiv burnout și destinat unor persoane neprofesioniste în domeniul psihologiei, dar cu abilități manageriale exersate suscită probleme delicate ce privesc domeniul psihologiei educaționale dar și domeniile psihologiei clinice și

psihologiei organizaționale. Cele mai acute probleme pentru designul trainingului s-au dovedit: descrierea științific acurată a fenomenului burnout versus descrierea într-un limbaj de interfață; stabilirea competențelor de prevenție / intervenție care pot fi delegate managementului psihologic în organizație; clarificarea limitelor de competență ale managerilor în situații de burnout; proiectarea unei rețele de suport social bazată pe complementaritatea competențelor între clienți, respectiv angajați, manageri și experți clinicieni și, nu în ultimul rând, conturarea unui design educațional eficient. Articolul discută teoriile și modelele selectate, pornind de la abordări teoretice, de exemplu relația dintre burnout și suportul social perceput (Walters și Raybould, 2007) până la demersuri particularizate la prevenția și intervenția în situații de burnout (Plana, Fabregat și Gassio, 2003). Implicațiile burnout în mediul academic, atât pentru elevi (Schaufeli și colab., 2002) cât și pentru profesori (Evers, Tomic și Brouwers, 2005) prezintă un interes deosebit în demersul nostru. Concluziile analizei calitative privind necesitatea versus eficiența modelării educaționale a prevenției / intervenției în situații de burnout evidențiază punctele nevralgice și aspectele încă puțin rezolvate, cum sunt: integrarea prevenției fenomenului burnout într-o strategie educațională coerentă; relația dintre dezvoltarea personală a competențelor și asigurarea suportului social, modelarea rațională a balanței viață personală / familială versus programul de muncă / activitate de învățare.

Interese vocaționale, valori și preferințe tangente în realizarea profesională

lect. univ. superior drd. Zubenschi Mariana
Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău

Vocația se exprimă foarte subtil și evident. Vocația nu reprezintă o simplă unealtă care poate fi folosită în atingerea unor performanțe. Ea reprezintă în sine totalitatea de forțe ai ființei umane. Vocația este un vector care influențează comportamentul într-o măsură anticipativă. Noi nu doar realizăm lucruri simple

posedând înclinații diferite ci lucrurile sunt făcute pentru a fi modelate în măsura posibilităților personale. Gradientul aptitudinilor posedă extremități influențate de factori psihologici, sociali și filozofici. În Enciclopedia Internațională a științelor sociale și comportamentale sunt descrise importanța intereselor, valorilor și preferințelor ca concepte integrative a de psihologiei vocaționale, la fel și instrumentele de cercetare. Aceste date reprezintă bazele consilierii și a dezvoltării profesionale de ultimă tendință. În psihologia aplicată, cercetarea a fost focusată pe două tipuri de variabile: abilitatea și motivația. Succesiunea cercetărilor precedente au fortificat instrumentarul de evaluare a abilităților (de exemplu: verbale, numerice, spațiale), integrate ca componente a psihologiei personalității. Interesele, valorile și preferințele (la fel ca și abilitățile) aparțin clasei construcției (structurii) numite dispoziții. O astfel de structură denotă (tipic stabilă) statul persoanei, și indică tendințele de comportament. Acestea fiind cunoscute drept interese (sau valori sau preferințe) ale unei persoane și pot indica că în viața sa această persoană se va angaja într-o activitate particular favorizată de oportunitățile circumstanțiale. Preferințele reprezintă structura fundamental, interesele și valorile sunt component ale preferințelor. Preferințele reprezintă mai mult decât o atitudine pozitivă (de învățare) în direcția unei altei alternative existente (sau a alternativelor), fiind o decizie exprimată în favoarea alternativei personale alese. Preferințele implică discriminarea alternativelor existente și raționalizarea sau evaluarea acestora. Preferințele implică o raționalizare comparativă, examinarea absolută a argumentelor în favoarea alegerii de preferință.

NOTE

